SLOVENSKI JADRAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 3. MARCA 1961 ★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO X. — ŠTEV. 10

RAZPRAVE O AKTUALNIH VPRAŠANJIH NAŠE GRADITVE

TUDI NADALJNJI RAZVOJ KMETIJSTVA POGOJEN Z NAGRAJEVANJEM PO DELU

Do maja bodo izvoljeni novi zadružni sveti — Za smotrnejše vlaganje investicij — Povečati skrb za kmetijskega proizvajalca in dvigati njegovo življenjsko raven — Do jeseni analiza in nato posvet o stanju v kmetijstvu zlasti glede na položaj ostarelih zemljašev in delovne sile na vasi

Osrednja točka dnevnega reda razširjene seje Okrajnega odbora SZDL Koper, ki je bila v torek, je bila razprava o kmetijstvu ter o pripravah na volitve novih zadružnih svetov. Ob tej priložnosti je ponovno stekla beseda o družbeno-politični vlogi bodočih zadružnih svetov, o nekaterih senčnih straneh v odnosih med raznimi kmetijskimi organizacijami, o potrebi po vlaganju večjih naporov za socialistično preobrazbo vasi in tudi o prepočasnem uvajanju nagrajevanja po učinku. Še posebej je bilo govora o dosedanjem investiranju v kmetijstvo.

Izkušnje so namreč pokazale, da so bile investicije zelo velike, njihova realizacija pa marsikdaj tudi malo rentabilna. Vsekakor je takšna ugotovitev osnovana na spoznanju, da v kmetijstvu ni koordinacije med plani, ki jih ločeno izdelujejo razne kmetijsko-gospodarske organizacije, na primer kmetijski kombinati, kmetijske zadruge, zadružne ekonomije in državna posestva, na drugi strani pa občinski ljudski odbori. Razen tega je bilo marsikdaj prezrto dejstvo, da so nekatere investicije v kmetijstvo dolgoročnega značaja in se obrestujejo šele čez več let. Da bi uspešno rešili vprašanje rentabilnejšega investiranja v kmetijstvo, bo po mnenju predsedstva Okrajnega odbora SZDL Koper in Okrajne zveze kmetijskih zadrug ter Kmetijsko-gozdarske zbornice za okraj Koper potrebno temeljito proučiti politiko najemanja in smotrnega koriščenja investicijskih sredstev za kmetijstvo.

Drugi problem je v koprskem okraju premajhna skrb za boljšo življenjsko raven kmetijskih proizvajalcev. Statistika namreč kaže, da mladi ljudje raje odhajajo v industrijo, kot da bi obdelovali zemljo, čeprav bi pri tem lahko zaslužili več. Starejši ljudje pa ostajajo sami na kmetijah in ne zmorejo obdelovati svojih polj. Temu vprašanju bo treba posvetiti vso pozornost. Sklenili so o tem napraviti analizo, o kateri bo govora jeseni na posebnem posvetu o problematiki kmetijstva v koprskem okraju.

Te misli udeležencev razširjene seje Okrajnega odbora SZDL Koper so bile obogatene še s predlogom o formiranju poslovnih enot po značilnostih posameznih dejavnosti v kmetijstvu in s ponovnim predlogom, naj bi v prihodnje bolj skrbeli za šolanje strokovnega kadra v kmetijstvu.

V odprti razpravi je moč

V sežanski občini se bližajo koncu redne letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov. Bilo bi predolgo, če bi se zaustavili pri vseh obširnih razpravah o uspehih, ki jih je Zveza komunistov dosegla v minulem letu. Vsaka organizacija se je trudila, da bi bili rezultati dela na vseh področjih čim večji. Seveda ni šlo brez vsake pomanjkljivosti — in tudi te so prišle na dan na volivnih konferencah, kar samo dokazuje čvrstost organizacije.

Razen volitev novih sekretariatov in delegatov za občinsko konferenco, ki bo v začetku maja, ter poročil o dosedanjem delu, so vse organizacije sprejele sklepe, katerih izvajanje bo pripomoglo k nadaljnjem utrjevanju vseh oblik delavskega in družbenega upravljanja, k iskanju novih načinov dela v organizacijah in izven njih, k dviganju nivoja ideološke in politične vzgoje in k pomlajevanju vrst Zveze komunistov z novimi člani, zlasti izmed delavske, socialistični stvari predane mladine.

-er

PRED LETOŠNJIM 8. MARCEM — PRAZNIKOM ŽENA

Povsod vedno bolj aktivna

Letošnje praznovanje 8. marca, mednarodnega Dneva žena, ima za nas še poseben pomen, ker obenem v tem letu praznujemo 20. obletnico ljudske vstaje. Zgodovinski preobrat v življenju naših žensk pa je tesno povezan prav z ljudsko revolucijo in z narodnoosvobodilno borbo. V svobodni Jugoslaviji pomeni 8. marec resnični praznik vseh žena in z veseljem lahko ugotavljamo dosežene uspehe in si začrtavamo nove naloge.

Ena izmed osnovnih pridobitev revolucije in pogoj za resnično enakopravnost žena je njihova ekonomska osamosvojitev. Da se žene v Jugoslaviji tega dobro zavedajo, kaže veliko število zaposlenih žena (v našem okraju 32 %, v Sloveniji 36 %). Hitrejši gospodarski razvoj v prihodnjem obdobju bo omogočil še večje število zaposlenih, hkrati pa prav ta razvoj narekuje hitrejše splošno in strokovno izpopolnjevanje in izobraževanje vseh državljanov, še posebno pa žena, ker je med njimi največ nekvalificirane delovne sile. Kvalifikacija jim je vedno bolj potrebna za vključevanje v delovne odnose in za uveljavljanje kot proizvajalke in državljanke. To je tudi osnovni problem družbenega položaja žene. Že žensko mladino je treba usmerjati v to, da si mora pridobiti potrebno kvalifikacijo na najrazličnejših področjih poklicnega izobraževanja, ker bo le tako imela garancijo za družbeno in ekonomsko uveljavljanje v prihodnosti.

Za družbeni položaj žena je še odločilne važnosti, da se po svoji strokovni usposobljenosti aktivno in enakovredno vključujejo v vsestransko življenje in napredek gospodarskih organizacij, ustanov in drugih družbenih organizmov. Aktivno mora biti tudi njihovo sodelovanje v organih delavskega in družbenega upravljanja, ko razpravljajo o vprašanjih razporejanja delovnih mest, tehnične in zdravstvene zaščite, dviga storilnosti, pri sprejemanju družbenih in gospodarskih planov, skratka pri vseh problemih, ki se pojavljajo v podjetjih in komuni in ki prizadevajo družino zaposlenih staršev (šolstvo, zdravstvo, varstvo otrok, komunalna vprašanja, družbena prehrana itd.).

Reševanje teh vprašanj gre vzporedno z našim družbenim in gospodarskim razvojem. Vendar sta prioriteta in hitrost reševanja odvisna od zavesti, zrelosti in angažiranosti državljanov-upravljavcev. Vsak na svojem področju lahko doprinašamo po svojih močeh, da bodo ta vprašanja rešena čim hitreje in čim bolje. Osnovno pri tem je, da ima žena možnost in pogoje, ki omogočajo njeno družbeno afirmacijo.

MARIJA ALJANČIČ-POLDA

RAZPRAVA O POLOŽAJU UDELEŽENCEV OSVOBODILNEGA BOJA V NAŠI DRUŽBI

VSESTRANSKA SKRB ZA BORCE NOB

V koprski občini je več kot 2000 bivših partizanov in aktivistov NOB in 93 otrok padlih borcev. Med zaposlenimi nekdanjimi udeleženci narodnoosvobodilne vojne pa je 152 nekvalificiranih, 175 polkvalificiranih, 171 kvalificiranih in komaj 44 visokokvalificiranih delavcev in uslužbencev. Takšno stanje vsekakor ni zadovoljivo, čeprav je bilo prirejenih že več tečajev in seminarjev za strokovno izobraževanje članov Zveze borcev.

Invalidsko varstvo, za katerega v koprski občini izdajo 15,9 milijona dinarjev letno, uživa 374 vojaških invalidov. Nadalje prejema 32 osebnih vojaških invalidov invalidski dodatek v skupnem znesku 3,4 milijona dinarjev letno, izmed 1143 družinskih invalidskih upravičencev dobi letno 32 okrog 16,9 milijona dinarjev in 63 invalidski dodatek v višini po 1500 do 9300 dinarjev, kar je lani znašalo 5,7 milijona dinarjev.

Posebna skrb je posvečena otrokom padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Osnovno šolo jih obiskuje 16, na srednjih šolah jih je 40, na višjih ali visokih šolah 7 in vajencev je 30.

Zanimiv je tudi podatek, da se je od 238 vojaških upokojencev v koprski komuni ponovno zaposlilo 233 oseb. Pri zaposlovanju invalidov pa so ponekod težave, ker je vrsta predvsem manjših gospodarskih organizacij, ki zanje nimajo primernih delovnih mest. A druga pomanjkljivost je, da ne morejo vsa podjetja nuditi možnosti članom Zveze borcev za potrebno strokovno izobraževanje ter ne prirejajo seminarjev za člane svojih delovnih kolektivov, ki so zaposleni v sorodnih strokah.

Vse preveč počasi pa Zveza borcev rešuje stanovanjsko vprašanje svojih članov, čeprav je v nekaterih podjetjih in ustanovah uspela, da so začela nekoliko bolj skrbeti za omilitev stanovanjske stiske. Teže je z zbiranjem sredstev za gradnjo stanovanj upokojenim bivšim borcem in invalidom. Res da ima občinski odbor ZB na razpolago 11 milijonov dinarjev, ki mu jih je dal koprski občinski ljudski odbor, vendar bo ta denar komaj zadostoval za nakup štirih stanovanj, ki jih gradijo na Vojkovem nabrežju, medtem ko bodo s 5,5 milijona dinarji iz republiške dotacije preuredili nekaj starih stanovanj.

O vseh teh in še drugih problemih občinskega odbora Zveze borcev so govorili tudi na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Koper. Med drugim so odborniki pozdravili pobudo, da bi v večjih gospodarskih organizacijah ter ustanovah ustanovili aktive borcev, ki naj bi sodelovali z vodstvi podjetij in organi delavskega samoupravljanja pri reševanju različnih težav, ki jih imajo bivši partizani in aktivisti. Odborniki so nadalje obljubili pomagati Zvezi borcev pri prepričevanju gospodarskih organizacij, naj dajo več sredstev za stanovanjsko gradnjo, pri občini pa bi ustanovili komisijo za vprašanja borcev in vojaških vojnih invalidov.

OBLO KOPER JE PRIPRAVIL OSNUTEK DRUŽBENEGA PLANA

Pripravljen za razpravo z volivci

Minuli ponedeljek je zasedal Občinski ljudski odbor Koper in razen tekočih zadev obravnaval osnutek družbenega plana občine za leto 1961. Odborniki so k osnutku dali nekaj pripomb in tako pripravili bogato gradivo, s katerim bodo v prihodnjih dneh seznanili zbore volivcev. Osnutek predvideva, da bo možno povečati narodni dohodek za okrog 35 odstotkov v primerjavi z lanskoletno realizacijo. Največji vzpon bi vsekakor dosegla komunalna dejavnost, sledila pa naj bi ji industrija in kmetijstvo.

Sedanje analize kažejo možnost za povečano produktivnost dela z okrog 24 odstotkov na zaposlenega, število zaposlenih pa bi se povečalo za približno 1000 oseb. To je 10 odstotkov več, kot jih je bilo konec minulega leta, se pravi, da jih bo 11.250.

Glede investicij omenja osnutek, da bodo znašale za gospodarske in negospodarske panoge nekaj več kot 7 milijard dinarjev, seveda skupaj z obratnimi sredstvi. Po vsej verjetnosti bo največ investicijskih sredstev dobila trgovina.

V letošnjem letu je predvidena gradnja 321 stanovanj; okrog 200 jih bo že vseljivih do konca decembra.

Pomembno postavko izdatkov bo predstavljala komunalna dejavnost — elektrifikacija, kanalizacija in oskrba vode, kakor tudi kulturno-prosvetna dejavnost in zdravstvo.

Na seji so odborniki obeh zborov razpravljali tudi o dosedanjem delu občinskega sveta za delo. Dalj časa so se zadržali ob problematiki delovnih odnosov ter zaposlovanja delavcev. Sklenjeno je bilo, da je potrebno najti način, kako bi vplivali na gospodarske organizacije, da bi upoštevale v kar največji meri določila zakona o delovnih razmerjih ter si čimprej uredile sistem delitve osebnih dohodkov po načelu nagrajevanja po učinku.

V vrsti sindikalnih občnih zborov, ki te dni tečejo po naših podjetjih in ustanovah, je bila letna skupščina sindikalne podružnice minulo soboto tudi v časopisno-založniškem podjetju Primorski tisk v Kopru. Ob tej priložnosti so člani sindikata ugotovili solidno konsolidacijo delovnega kolektiva, ki za razveseljiv napredek svojega podjetja vlaga vse svoje sile in je pri tem dosegel lepe uspehe in bogate sadove

Obvestilo

Bralcem in naročnikom!

Zaradi splošne podražitve papirja in drugega materiala, podražitve tiskarskih storitev po vsej državi, dviga osebnih prejemkov in honorarjev zunanjim sodelavcem smo že dalj časa čutili veliko nesorazmerje med stroški za izdajanje lista in med njegovo ceno. Da bi to nesorazmerje vsaj delno zmanjšali, smo prisiljeni obenem z vsemi drugimi tedniki v Sloveniji dvigniti ceno posameznega izvoda Slovenskega Jadrana na 20 dinarjev, če ga kupite v kolportaži — pri Vašem trafikantu ali prodajalcu časopisov. Za stalne naročnike pa smo ohranili določen popust: s sedanjih 500 dinarjev letne naročnine smo šli le na 800 dinarjev (polletno 400, četrtletno 200 dinarjev).

Zatrdno upamo, da bodo bralci in naročniki razumeli ta nujni in upravičeni ukrep, mi pa se bomo trudili in prizadevali, da bi naš list še bolj izpopolnili in ga približali vsakemu bralcu.

Uredništvo in uprava

Močan odziv na akcijo RK Jugoslavije

Pobuda Jugoslovanskega Rdečega križa, da bi sprejela Jugoslavija določeno število kongoških otrok v začasno oskrbo in nego, je imela po vsej domovini presenetljiv odziv. Tudi v koprskem okraju so na vseh sedežih RK prejeli že do konca preteklega tedna številne prijave družin, ki so se povsem samoiniciativno vključile v to človekoljubno akcijo s prošnjo, da bi jim dodelili otroka iz Konga v vso oskrbo. Samo v Piranu in Kopru imajo na sedežih RK 47, oziroma 27 prošenj staršev, toda število prijav je danes že občutno višje.

Na Okrajnem odboru RK v Kopru smo zvedeli, da zaenkrat še niso dobili nadaljnjih navodil, vendar bodo občinski odbori RK in Okrajni odbor RK v Kopru prošnje sprejemali še naprej.

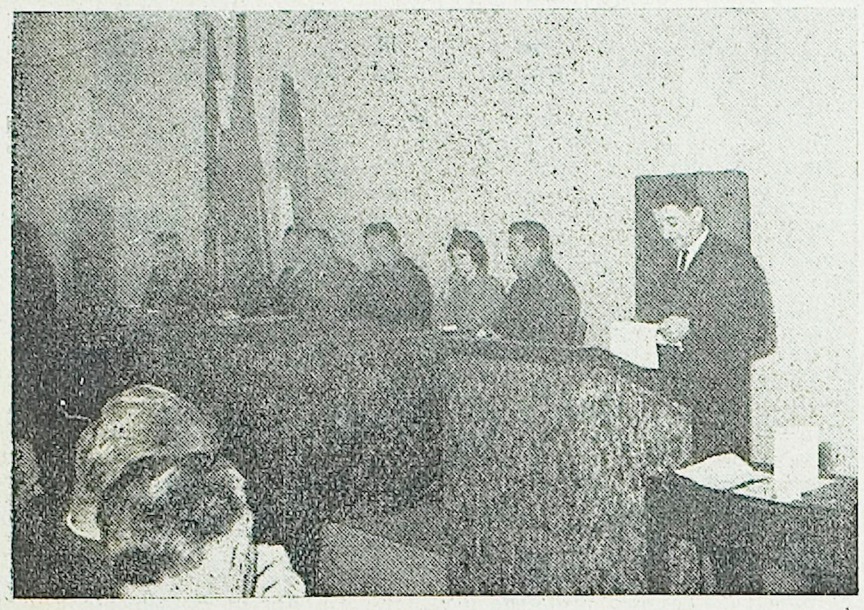

Z letne skupščine ZROP koprskega okraja minulo nedeljo v mali dvorani koprske gledališke hiše: delovno predsedstvo med poročanjem predsednika okrajnega odbora ZROP Poldeta Jermana

Tudi danes v prvih vrstah

Danes je v koprskem okraju 29 osnovnih organizacij ZROP, v njih je vključenih 3169 rezervnih oficirjev in podoficirjev, kar je nekaj več kot 95 %. Ena glavnih nalog osnovnih organizacij ZROP je izvenarmadna vzgoja, organiziranje raznih pohodov, proslav in družabnih večerov. Zaradi tega delajo člani te organizacije v vseh društvih, ki imajo elemente izvenarmadne vzgoje (v taborniški organizaciji, planinski, športnih društvih, Združenju šoferjev). Na občinskih letnih konferencah Združenja so posvetili največ pozornosti udeležbi na raznih predavanjih, delu z mladino, aktivnejši povezavi z ostalimi organizacijami izvenarmadne vzgoje, proslavi 20. obletnice vstaje, tesnejšemu sodelovanju z JLA, aktivnosti rezervnih oficirjev in podoficirjev v drugih družbenih in političnih organizacijah in zanimanju za gospodarsko problematiko svoje občine.

Člani združenja se nenehno izpopolnjujejo tudi po svoji strokovni strani. V razdobju 1959/60 je bilo po osnovnih organizacijah več kot 260 predavanj. Ta predavanja so bila ponekod zelo dobro obiskana, prednjačila pa sta občinska odbora Koper in Piran.

Večina rezervnih oficirjev je angažiranih v vodstvih drugih družbenih organizacij. Pri sodelovanju Združenja z občinskimi komiteji ZK in odbori SZDL so dosegli lep uspeh. V Piranu je na primer sekretar občinskega komiteja ZK izjavil, da ni pomembnejše akcije brez močnega sodelovanja rezervnih oficirjev in da so le-ti glavna podpora pri akcijah komiteja in SZDL.

V preteklih letih je bilo dobro razvito tudi strelstvo. Izvedli so akcijo za čim večje vključevanje članov v strelsko organizacijo. V Piranu so se vključili v strelsko organizacijo vsi člani. S prostovoljnim delom in z denarno podporo gospodarskih organizacij in ustanov so zgradili zaprto strelišče za zračno puško. V lanskem letu so priredili strelsko tekmovanje med osnovnimi organizacijami za občinske ekipe, med občinami za okrajno ekipo, ki je sodelovala na republiškem prvenstvu. Na okrajnem prvenstvu je zasedla prvo mesto ekipa Postojne (270 krogov) 2. Ilirska Bistrica (268 krogov) in 3. Piran (251 krogov). Tega tekmovanja se je udeležilo 2311 članov ZROP.

Člani ZROP prirejajo predavanja, v katerih obravnavajo vojno-zgodovinsko tematiko ali učinek atomske bombe in zaščito pred njo. Treba je pa ugotoviti, da so takšna predavanja precej zanemarili. V bodoče bo treba to popraviti in zamujeno nadoknaditi.

Za aktivno delo v Združenju je bilo v lanskem letu 10 članov odlikovanih z Ordenom za vojne zasluge in z medaljo za vojne zasluge. Združenje čuti globoko potrebo, da se zahvali za izdatno gmotno pomoč okrajnemu odboru SZDL in komandi divizije v Postojni za veliko strokovno pomoč, ki so jo opravljali aktivni oficirji.

O vsem tem in drugih problemih iz življenja in dela organizacije ZROP so govorili minulo nedeljo delegati na okrajni skupščini v Kopru, kjer so sprejeli tudi vrsto sklepov, pomembnih za nadaljnje delo rezervnih oficirjev in podoficirjev koprskega okraja.

CEPLJENJE OTROK

Od 20. februarja se je pričelo v hrpeljski občini cepljenje otrok zoper otroško paralizo. Cepljenje je v 18 cepilnih centrih. To cepljenje, za katero je predvidenih 1450 otrok, se bo obnovilo trikrat v razmaku 6 tednov. Istočasno opravlja cepilna ekipa Zdravstvene postaje Kozina vmesno cepljenje zoper davico, oslovski kašelj in tetanus, šolske otroke pa cepijo tudi zoper koze. Do jeseni bo izvršenih 8 raznih cepljenj. Četudi letos ta cepljenja še niso obvezna, se starši v skrbi za zdravje svojih otrok z razumevanjem odzivajo in dovajajo otroke k cepljenju na svoje stroške.

-an

Burghiba — De Gaulle

V Parizu se te dni razgovarjata predsednik Francije De Gaulle in predsednik Tunizije Habib Burgiba. Njuni razgovori bodo po mnenju političnih opazovalcev uvod v neposredne stike francoske vlade z začasno alžirsko vlado o prekinitvi vojne v Alžiriji. Za takšen stik pa bo verjetno najprimernejši čas marec, tik pred zasedanjem Generalne skupščine OZN.

Harriman potuje

»Potujoči veleposlanik« predsednika ZDA Kennedyja Harriman je že prispel v London na razgovore z britanskim predsednikom vlade Macmillanom, še te dni pa bo obiskal tudi Pariz, Rim in Bonn. Naloga Harrimana je, da kot osebni odposlanec Kennedyja seznani evropske zaveznike ZDA z zunanjepolitičnimi stališči in načeli nove ameriške vlade.

Tito v Gani

Predsednik republike Tito je v torek na svojem uradnem obisku prijateljskim državam Afrike najprej prispel z ladjo Galeb v republiko Gano. Ko se je izkrcal, ga je prisrčno pozdravil predsednik ganske republike Kvame Nkrumah in svojemu visokemu gostu med drugim dejal, »da so bili dosedanji odnosi med Gano in Jugoslavijo prisrčno iskreni zato, ker imamo skupne cilje.«

Predsednik Tito bo na uradnem obisku v tej prijateljski afriški državi do 4. marca, nato pa bo odpotoval v republiko Togo, kjer se bo mudil do torka. Med 7. in 11. marcem pa je predviden zasebni obisk predsednika Tita in njegove soproge v Gani.

Prvi partizani na Primorskem

(Nadaljevanje)

Za varnost premika Ervinove skupine preko ceste Ljubljana—Trst pri Senožečah so skrbele organizacije OF, ki sta jih po pooblastilu Oskarja Kovačiča vzpostavljala na tem področju Jože in Henrik Može iz Dolenje vasi pri Senožečah. Poleg že omenjenih terenskih odborov OF v Senožečah in Dolenji vasi so delovali v tem času tudi zaupniki OF v vaseh in naseljih Senadole, Razdrto, Hruševje in Divača. Z razpredeno obveščevalno mrežo so te organizacije zbrale takšne podatke, da je mogla Ervinova skupina varno potovati preko ceste v Brkine. Neposredna skrb za Ervinovo skupino pa se je pokazala tudi v mobilizaciji novincev za odhod v partizane. Konec decembra 1941 so bili trije prostovoljci na tem, da gredo v partizane; Niko Šturm-Tarzan je odšel z doma 27. decembra 1941.

25. decembra 1941 je Karlo Maslo z Rudijem Modicem iskal v Volčah pri Francu Žetku Ervina, da bi se mu priključil. Oba sta dva dni poprej dezertirala iz italijanske vojske in uspela z lažnimi dovoljenji priti domov. Karlo Maslo je pred pobegom iz italijanske vojske v artilerijskem polku v Imperiji ob Ligurski obali organiziral protifašistične napisne akcije ter dve sabotažni akciji: požig slame in sena ter okvaro topov.

Zadnje dni decembra je bila Ervinova skupina že v Brkinih pri Mici Matjanovi v Stari Sušici. Jože Urbančič, takrat njen zaročenec, poroča, da je ranjenega političnega komisarja Milka Puntarja nosil v visokem snegu na Suhorje, ker pri Mici Matjanovi zaradi bližine sovražne postojanke ni bilo varno. V Ostrožnem brdu se je skupini pridružil Karlo Maslo. Vsi člani Maslove družine so partizanom pomagali, vršili zanje obveščevalno službo, jim prali in šivali. Mnogo je partizanom pomagal tudi Franc Medved z oddajo živil. V tem času je tudi začel s političnim delom. Varnost, na drugi strani pa tudi politične naloge so bile vzrok, da je bila Ervinova skupina v stalnih premikih. V četrtek, 6. januarja 1942 je bila v Volčah pri Francu Žetku in se tam mudila dva dni. Po vsej verjetnosti se je tu skupini pridružil Niko Šturm, ki je pri Francu Žetku iskal partizane takoj po Novem letu. Po nekem podatku so se Partizani v tem času mudili tudi v sosednji vasi Čepno pri Mariji Zeljanovi. S političnim delom je Ervinova skupina utrjevala organizacijo OF na področju Pivke. OF pa je delovala v tem času tudi v vaseh vzdolž glavne ceste Ilirska Bistrica—Postojna. Prvi organizatorji (Anton Samsa-Nace v Šembijah, Jože Česnik v Zagorju, Guštin Šajn v Baču) so uspeli utrditi in okrepiti OF v teh krajih. Antonu Samsi je uspelo ustanoviti terenski odbor OF v Šembijah; člani so bili Janez in Karlo Dolgan, Franc Vrh in oba Samsa. V Knežaku sta bili vključeni v delo OF Tončka in Terezika Urbančič, v Zagorju je razen J. Česnika delovala skupina Franca Urbančiča, v kateri je bil tudi Maks Bilc. V Baču je Guštin pritegnil še Alojza Šajna, med prvimi organizatorji v Koritnici je bil Tone Tomšič-Bradelj. Sredi decembra 1941 je sin Antona Samse pomagal Slavku Kovaču-Smeliju in njegovi patrulji na poti iz Vrbice v Šembije preko hribov.

Januarja 1942 je uspelo italijanskim fašističnim oblastnikom zadati hud udarec prvim organizatorjem narodnoosvobodilnega gibanja na Primorskem. Najprej je bilo aretiranih 22, nato pa še 30 organizatorjev. V Slovenski Istri je bilo aretiranih na sestanku 12. januarja 1942 10 ljudi, med njimi Leo Kovačič, Miklavčič-Silvester in drugi. Narodnoosvobodilno gibanje v Slovenski Istri je s to aretacijo v samem začetku utrpelo izredno hud udarec in se dolgo ni moglo opomoči. 28. januarja 1942 je bil na Krasu aretiran Hilarij Kariž.

Napad Ervinove skupine v Premu je skoraj sigurno odgovor na fašistične aretacije. Na temelju obveščevalnih podatkov, ki so jih zbrali Anton Frank-Premanov iz Kilovč, vdova iz Nadanjega sela in drugi, je Ervin začel pripravljati načrt za napad na opazovalnico MVSN (Milizia Volontaria di Sicurezza Nazionale) imenovano tudi »Dicat« v Premu.

Po izvršenih pripravah je Ervinova skupina krenila v akcijo, se med potjo ustavila še v Topolcu ter pri J. Zidarju in A. Dolganu iskala dodatne obveščevalne podatke. Ervinova skupina je nadaljevala pot, prešla reko Bistrico, se ustavila pri Novaku in od tam krenila 16. januarja 1942 v napad. Zaradi sovražnikove premoči je napad le delno uspel, ker jim je uspelo razbiti le naprave za prisluškovanje. Ali je postojanka utrpela izgube, ni bilo mogoče ugotoviti, ker je bila posadka takoj po napadu izmenjana. Po napadu je odšla četa preko Janževega brda in Ostrožnega brda na Suhorje, tu prespala pri Skanlovih (Požar) na seniku.

Organizacija OF je obstajala, kot smo iz dosedanjih prikazov videli, v vaseh Volče, Čelje, Stara Sušica, Narin, Nadanje selo, Rateževo brdo. V Kilovčah je Jože Zidar-Jadran ustanovil celo terenski odbor OF, katerega člani so bili Franc Kastelic, Jože Dolgan, Franc Fatur, Anton Kocjančič in Tone Frank.

V severovzhodnem delu Brkinov so se prvim zaupnikom Antonu Gustinčiču v Erjavčah, Ivanu Mahnetu v Preložah, Rudolfu Ludviku v Gaberku, Janezu Mršniku v Smrjah, ki sta jih postavila Jože Zidar-Jadran in Anton Dolgan-Branko, pridružil konec 1941 in v začetku 1942 novi organizatorji. V tem času so dobile brkinske vasi Tatre, Erjavče, Čelje, Pregarje, Preložе, Ostrovica, Gaberk, Huje, Smrje, Barka organizatorje OF kot so Andrej in Tone Filipčič, Ivan, Anton in Jože Guštinčič, Rudolf Ludvik, Jakob Male, Mihael Bubnič, Jože in Janez Butinar, Ivan Tomažič, Stanko Margon, Marija in Leopold Boštjančič. Tajnost gibanja je v tem času osvetlila sestra Filipčiča iz Tater, poročena Dujmovič v Ostrovici: »... Bilo je strašansko tajno, niti mož ni povedal ženi, niti ji zaupal... Pravili so, kako hodijo fantje, da bodo rešili svet... Dokler niso prišli v naše meje, nisem nobenemu povedala...«

Za delo Ervinove skupine v tem času je zvedela tudi italijanska kvestura. Vohunski podatki učitelja v Harijah, 28. januarja 1942, da so »četniki« v Pregarjih, Zajelšah, Erjavčah, kakor tudi v Premu, Tominju, Harijah in drugih vaseh ilirsko-bistriškega področja, ter vohunski podatek kmeta Ivana Urha iz Tominja o petih neznancih, ki so prišli k njemu 19. januarja 1942, je kvarnerska prefektura sporočila pristojnim organom z aktom št. 01779 z dne 3. febreuarja 1942. Zaradi vohunskih poročil je kvestura s karabinjerji začela s hajkami in zasedami. Stalna preganjanja in pa neugodne vremenske razmere so prisilile Ervinovo skupino, da je proti koncu januarja 1942 zapustila Brkine.

Na Vipavsko je krenila skupina okrepljena še s tremi novimi borci (Karlo Maslo, Niko Šturm in Josip Grbec). Na Suhorju je na širšem sestanku pojasnjevala vaščanom cilje našega boja, nato pa preko Vremščice odšla ponovno na področje Gornja Branica—Veliko polje

JANEZ KRAMAR

(Se nadaljuje)

Sprehod po svetu

Maroko žaluje

V nedeljo je nepričakovano umrl maroški kralj Mohamed V. Bil je priljubljen voditelj maroškega naroda v njegovem boju za svobodo in neodvisnost in dosleden borec za mir v svetu, za sožitje med narodi in za osvoboditev afriških ljudstev izpod kolonialističnega jarma. Močno se je zavzemal za samoodločbo afriških narodov in zlasti za okrepitev zamisli o arabski enotnosti. Ob umoru premiera Lumumbe pa je dejal: »Tisti, ki so ubili Lumumbo, so skušali ubiti idejo svobode. Toda kmalu se bo pokazalo, da je bil račun napačen.«

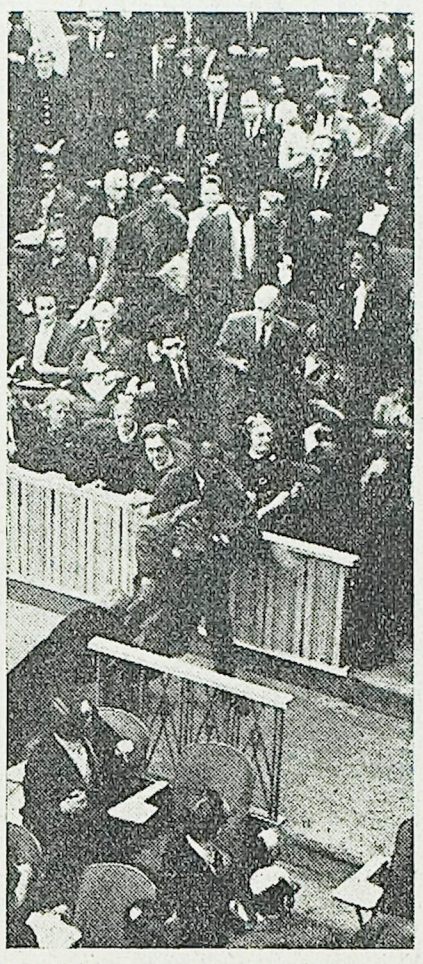

Veliko burjo je v prostorih palače Združenih narodov v New Yorku, kjer zaseda Varnostni svet, povzročil med prisotnimi poslušalci in gledalci nastop delegata ZDA Stevensona, ki je podprl belgijsko politiko v Kongu in dal polno podporo politiki generalnega sekretarja Hammarskoelda v tej deželi. Morali so posredovati varnostni organi, ki so brutalno vrgli iz dvorane črnske in druge demonstrante

Lundula pred Leopoldvillom

Borci generala Lundule, ki so vojska zakonite Gizengijeve vlade, se brez bojev približujejo Leopoldvillu, kjer vladata Kasavubu in Mobutu. Njune tolpe pa so ob hitrem prodoru Lundulovih čet začele z zločinskimi in divjaškimi napadi na prebivalstvo in pripadnike predstavnikov OZN v Leopoldvillu. Vse torej kaže na veliko zmedo v tem mestu in Kasavubu vabi Čombeja, naj mu priskoči na pomoč.

Opozorilo

V začetku februarja letos se je pojavila slinavka in parkljevka v Italiji v 10-kilometrskem obmejnem pasu in se v zadnjih dneh razširila vse do naše meje. Živahen obmejni promet ljudi v obeh smereh, množično dnevno prehajanje preko meje dvolastnikov tudi z vprežno in pašno živino predstavlja veliko nevarnost, da ljudje ali živali prenesejo bolezen preko meje na naše ozemlje.

Da se prepreči velika gospodarska škoda, ki jo slinavka in parkljevka povzroči, če se pojavi in razširi, smo bili prisiljeni, da v dogovoru z italijanskimi oblastmi zapremo ves obmejni malopromet za ljudi in živali na vsej meji okraja Gorica in Koper. Dovoljen je le mednarodni promet na mednarodnih prehodih, kjer pa se vrši razkuževanje.

Prebivalstvo prosimo, da ta strogi ukrep z razumevanjem upošteva, ker je bil izvršen šele po temeljiti analizi stanja in kretanja slinavke v obmejnem pasu v Italiji, ki pa je v gospodarsko korist le živinorejcev obmejnega področja ter s tem tudi v skupno korist vsega prebivalstva Primorske.

Pebivalstvo vabimo, da se strogo drži izdanih ukrepov, ne poskuša prekoračiti meje ali kako drugače priti v stik s sumljivimi ljudmi in živalmi, ker bi to omogočilo vnos slinavke na naše ozemlje.

Nadaljnji varstveni ukrepi na meji so razumljivo odvisni od kretanja slinavke v obmejnem pasu v Italiji. Razumljivo je, da bodo nadaljnji ukrepi — če bodo še potrebni — v veliki meri odvisni tudi od disciplinarnosti vsega prebivalstva, ki lahko mnogo pomaga in doprinese ravno pri naporih, da preprečimo vnos te nevarne bolezni k nam.

Slinavka in parkljevka je nevarna kužna in nalezljiva bolezen vseh parkljarjev: goveda, prašičev, ovac in koz ter parkljaste divjadi: divjih prašičev, jelenjadi, srnjadi in gamsov. Bolezenski znaki so mehurčki na sluznici ustne votline, na jeziku in dlesnih ter v prostoru med parkiji. Ko mehurčki počijo, ostanejo na teh mestih ranice z raztrganimi robovi. Bolne živali imajo visoko vročino, se močno slinijo.

Bolezen se zaradi velike nalezljivosti hitro razširi in zajame kot val velika področja. V vseh izločkih bolnih živali se nahaja kuživo — virus, zato bolezen prenašajo bolne in sumljive živali in vsi predmeti, ki so prišli v dotik z bolnimi živalmi. Zelo pogostni raznašalci slinavke tudi na velike razdalje so ljudje, ki so prišli v stik z bolnimi živalmi in se niso temeljito razkužili.

Bolne živali ne morejo jesti, hitro hirajo, delovna živina z znaki na parkljih pa šepa in je za dolgo dobo nesposobna za delo. Bolne živali lahko tudi poginejo, vedno pa poginejo sesna teleta, tudi pri blagi obliki bolezni. Bolne krave presahnejo. Z neprekuhanim mlekom se bolezen širi, ogroža pa tudi zdravje ljudi, posebno otrok.

Sekretariat Izvršnega sveta LRS za kmetijstvo in gozdarstvo Veterinarski inšpektorat

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaškja. Izhaja vsak petek. Izdaja ČZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 600-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in klišeji tiskarna ČZP »Primorski tisk«

Vsestranski napori za dvig vrtnarstva

Med našimi gospodinjami je slišati kaj pogoste in upravičene očitke na račun založenosti zelenjadnih trgovin s kmetijskimi pridelki, zlasti pa z nekaterimi vrstami zelenjave, ki je izredno slabe kvalitete.

Razumljivo je, da je v zimskem času založenost trga z zadostnimi količinami zelenjave težavnejša, zlasti če vemo, da v bližini danes še nimamo rastlinjakov, vendar pa je sedanje stanje zelo slabo.

Prav takšno stanje in vse večje povpraševanje po vrtninah pa narekujeta, da se naša posestva in zadruge smeleje lotijo urejanja in širjenja svojih vrtnarij, pa tudi rastlinjakov za pridolevanje zelenjave pozimi.

Osnutek letošnjega okrajnega družbenega plana razvoja kmetijstva daje zato glavni poudarek pri izkoriščanju lastnih in družbenih investicijskih sredstev prav vrtnarstvu. Naša republika je razpisala za pospeševanje vrtnarstva poseben natečaj in določila v ta namen tudi večja sredstva. Prav tako pričakujejo, da bo razpisan tudi zvezni natečaj za organizirano pospešeno proizvodnjo povrtninarstva.

Ne le letošnji proizvodni družbeni plan, ampak tudi osnutek petletnega perspektivnega programa razvoja kmetijstva predvideva glavne napore za napredek vrtnarstva. Tako naj bi imel koprski kmetijski kombinat že čez nekaj let pod vrtninami od 450 do 500 hektarov površin, zadruge Bertoki, Koper, Izola in Lucija pa skupaj približno 500 hektarov.

Našega potrošnika pa trenutno najbolj zanima, kako bo z založenostjo trga s kmetijskimi pridelki letos.

»Naš kmetijski kombinat« — nam je dejal njegov direktor ing. Franček Pajenk — »bo dal letos na trg mnogo večje količine raznih vrtnin kot lani. Čez nekaj let jih bomo gojili na približno 500 hektarih oziroma na dobri tretjini vseh naših zemljišč. Pravzaprav bo postalo vrtnanrstvo glavna kmetijska panoga našega kombinata. Zato imamo ne le talne in klimatske, ampak tudi druge pogoje. Predvsem bomo imeli dovolj živine, da bomo lahko površine, na katerih bomo gojili vrtnine, izdatno pognojili z dobrim hlevskim gnojem!«

Poglejmo zdaj, kako se na širjenje svojih vrtnarij pripravljajo še posamezne zadruge. Predvsem je bil zanimiv pomenek, ki smo ga imeli s članom bertoške kmetijske zadruge Petrom Cupinom, ki vodi dela pri toplih gredah. Dejal nam je, da je njihova zadruga s priključitvijo zadrug Pobegi in Gračišče ne le okrepila svoj strojni park, marveč je pridobila tudi precejšnje obdelovalne površine za vrtnarstvo in druge kulture.

»Pravzaprav posvečamo mi vrtnarstvu vedno večjo skrb.« To trditev nam je tovariš Cupin podkrepil z naslednjimi podatki. Lani so gojili vrtnine na nad 30 hektarih, letos pa bodo svoje vrtnarske obrate razširili na približno 90 hektarov. Samo paradižnik bodo gojili na 20 hektarih, papriko na 22, zelje pa na 10 hektarih. Na precejšnjih površinah bodo pridelovali tudi grah, čebulo, krompir, cvetačo, papriko, melancane, popčar, zeleno, kumarice, bučke in podobno.

Ali vam je doslej uspelo posejati kaj graha in čebule?

— Letos bi ga morali posejati na približno 16 hektarih. Vreme je bilo krivo, da tega dela nismo mogli v celoti opraviti. Kljub temu pa smo ga le posejali na 10 hektarih že v decembru lani, zadnje dni pa smo ga posejali tudi še nekaj, med drugim tud v nekaterih vinogradih. Čebulo pa smo posadili na 7 hektarih.

Nobena kmetijska organizacija v obmorskem pasu se ne more pohvaliti s takšnimi uspehi glede setve graha in čebule kot prav bertoška.

Za pravočasno pripravo sadik ima ta zadruga tudi lepo urejene tople grede v nekdanji graščini veleposestnika Nobela. V njih so že vzgojili nad 100 tisoč sadik ranega zelja, ki so jih tudi posadili. V toplih gredah pa imajo še 600 tisoč sadik zelja, ki jih bodo v kratkem začeli zasajevati. Pri delih na toplih gredah je stalno zaposlenih 9 ljudi, v kratkem pa jih bo še več.

Lucijska kmetijska zadruga bo letos pridelovala vrtnine na približno 35 hektarih. Na trg bo lahko dala predvsem večje količine paradižnika, kumaric, pfeferonov, paprike, cvetače, čebule in ranega krompirja.

Za izolsko zadrugo, kakor smo že zadnjič poročali, je prav tako znano, da se intenzivno posveča širjenju svoje vrtnarije, na kateri je že lani pridelala velike količine najrazličnejših vrtnin, še več pa jih bo letos in v prihodnjih letih.

Tudi kmetijska zadruga Koper in okolica se je že lani lotila v Vanganelski dolini urejanja svojega vrtnarskega obrata, ki ga bo stalno širila. Vodna skupnost v Kopru bo že letos uredila v tej dolini nekaj pomembnejših del za namakanje vrtnin.

Glavna dela za širjenje in urejanje vrtnarij kmetijskih proizvodnih organizacij pa se bodo začela v jeseni. Tako bomo imeli čez nekaj let v obmorskem pasu samo v socialističnem sektorju približno 1000 ha pod vrtninami.

KMALU V NOVIH PROSTORIH

Moderna gradnja novih skladišč trgovskega podjetja na veliko »Nanos« na Tržaški cesti v Postojni gre h kraju. Selitev iz Prestranka napovedujejo za mesec junij, letos pa bo vseljivo tudi novo upravno poslopje, ki ga podjetje gradi za skladišči.

Laže je preprečevati kakor gasiti, zato upoštevajmo varnostne ukrepe, da ne bo prišlo do naporov, kot jih kaže naša slika, ker so še takšna prizadevanja za pogasitev požara včasih zaman in nevarna

GOSPODARSKI KOMENTAR

Ob predpisih in predlogih

Zvezni izvršni svet je pred kratkim obravnaval važne predloge predpisov, ki naj bi jih sprejela Zvezna ljudska skupščina in ki se tičejo sprememb na gospodarskem področju. Obenem je tudi že sprejel nekatere predpise, ki so v tesni zvezi z omenjenimi spremembami, jih pripravljajo ali dopolnjujejo. Vzporedno s tem je obravnaval vso problematiko s področja gospodarstva tudi Izvršni odbor zveznega odbora SZDL Jugoslavije. Ta je tudi sprejel ustrezne sklepe, v katerih so zajete politične naloge SZDL v zvezi z omenjenimi spremembami, s katerimi stopamo v novo obdobje razvoja socialističnih družbenih odnošajev, kot je bilo v tej zvezi ugotovljeno.

Korak, ki ga bomo storili letos, pomeni najmanj tako važen in velik korak kot je bil storjen pred dobrimi štirimi leti, ko smo začeli uveljavljati v gospodarstvu liberalnejšega načela gospodarjenja in ko smo se začeli sproščati administrativnih oklepov gospodarjenja. Še več: novi ukrepi in s tem zvezani predpisi bodo imeli zlasti velik pomen v smeri poglabljanja socialističnih odnosov. O tem jasno govore sklepi Izvršnega odbora zveznega odbora SZDL, o katerih je bilo govora.

Če pogledamo, katera področja zadevajo novi predpisi oziroma ukrepi, moramo ugotoviti, da se tičejo sprememb v zvezi s sredstvi gospodarskih organizacij, obresti na sklade, pomembne bodo spremembe glede delitve dohodka, ki bo svobodnejša kot doslej. Zlasti ta sprememba bo vplivala na spremembe v družbenem in političnem pogledu, ko bodo delovnim kolektivom dane večje pravice, s tem pa seveda tudi večja odgovornost. Ta sprememba je nujno terjala spremembe predpisov o delovnih razmerjih, iz katerih bodo še do kraja izginili sledovi nekdanjega mezdnega sistema.

Za gospodarstvo so posebno važni predpisi, ki zadevajo poslovanje s tujino, uvedba uvoznih carin in pa seveda predpisi, ki bodo uredili naš kreditni in bančni sistem, o čemer je bilo že govora.

Zvezni izvršni svet je obravnaval še več drugih predpisov in predlogov, ki se tičejo posredno ali neposredno gospodarstva, o katerih pa na tem mestu ne bi mogli govoriti. Omenimo le lahko, da je bila dejavnost tega organa v zvezi s pripravami novih predpisov tako velika, da ji doslej težko najdemo primere.

-dt-

Iz Telekomunikacij

Medtem ko je vrednost proizvodnje v sežanskem obratu Telekomunikacij znašala v l. 1960 1,5 milijarde, predvidevajo, da se bo na koncu nove petletke povzpela na 7 milijard dinarjev. V tem času se bo delovna površina povečala za 3,5 krat, število zaposlenih pa bo od sedanjih 315 naraslo na 1.100. Lani je 101 delavcev in delavk uspešno dovršilo tečaj za polkvalifikacijo, 39 članov kolektiva pa še obiskuje tečaja za kvalifikacijo oz. za UKV tehniko.

— er

NAČRTI V DIVAČI

Tudi v Sekciji za vleko v Divači (prejšnji kurilnici) so že sestavili osnutek petletnega perspektivnega plana. Po tem načrtu nameravajo že letos nabaviti štiri Diesel lokomotive za premikalno službo in lokalne vlake. V zvezi z graditvijo železniške proge Podgorje—Koper predvidevajo tako nove Diesel ali elektro-lokomotive. Predvidevanja gredo še preko leta 1965, saj nameravajo do leta 1967 zamenjati vse parne lokomotive z Diesel lokomotivami in motornimi vlaki.

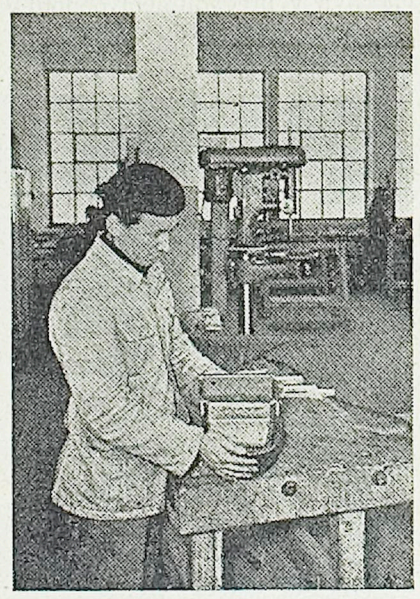

Podjetje Aluminij v Komnu je že pred meseci presenetilo naše kmetovalce z izboljšanjem norveškega patenta samodejnega-avtomatičnega napajalnika za živino. Čeprav je ta izum ocenil

AKTUALNA TEMA — AKTUALNA TEMA — AKTUALNA TEMA — AKTUALNA TEMA — AKTUAL

Varujmo gozdove pred požari

Ne požigajmo pašnikov, ker s tem ogrožamo bližnje gozdove in drugo premoženje

Na travnikih požari ne povzročajo tako občutne škode, čeravno tudi njim ne koristijo. V gozdovih ali na pogozdenih površinah pa je škoda občutna, ker požari uničujejo drevesa, ki so stara več deset let.

Največ požarov povzročajo nepoučeni ljudje. Zdi se mi potrebno, da jih skušam o požarih v prirodi nekoliko poučiti.

Večina gozdnih požarov nastane zaradi malomarnosti in neprevidnosti ljudi. Veliko požarov ob železniških progah zanetijo iskre lokomotiv, ki padejo na suho podlago in jo zažgejo. Več požarov nastane tudi zlonamerno.

Med gozdne požare, ki nastanejo zaradi malomarnosti in neprevidnosti, bi lahko uvrstili tiste požare, ki jih povzroče izletniki, pastirji, vozniki in drugi, ki netijo ogenj na prostem, na jasah, posekah ali gozdnih poteh. Škodljiva je tudi navada, da pašni upravičenci, privatniki in pastirji požigajo v času največje suše travo in razno grmičevje na pašnikih in obrobnih delih gozdov, da bi zboljšali ali razširili pašnike. Skoraj ni pastirja ali pašnega upravičenca, ki ne bi poznal škode, ki na ta način nastane.

Poglejmo, zakaj kmetovalci sežigajo travo.

Nekateri kmečki posestniki so prepričani, da raste trava na pogoriščih mnogo bolje kakor poprej. Toda videz in staro prepričanje varata, zlasti še na Krasu, kjer se trava zaradi burje temeljito izsuši. Trava, ki požene na pogorišču, je sveže, svetlozelene barve in je vsekakor bolj sveža kakor ovenela trava. Toda ta novopognala trava raste manj na gosto in je tudi nižja, tako da je košnja mnogo slabša kakor drugod, kjer ni bilo ognja. Isto velja tudi za pašo. Čeravno živina raje muli travo, ki je zrasla na pogorišču, je paše manj. Če se požar pojavi celo večkrat na isti površini, ga pa nežne, mehke trave, ki so važne za pašo in travništvo, ne prežive. Nežne korenine, ki jih ogenj poškoduje, odmro. Obdrže se za kmetijstvo manj važne, zaradi kremenca, ki ga vsebujejo bolj odporne in trde kisle trave in plevel, kot gladež itd. Te trave in plevela živina ne žre. Ogenj uniči tudi večino glivic, ki pomagajo v rasti koreninam trav. Takšni travniki postajajo slabi, živina se jih izogiba, preraščata jih brin in gladež, kmetje pa izgubljajo tako važno pašo. Namesto, da bi pašnike gnojili z umetnim ali hlevskim gnojem, jih raje požgo. Manj napredni kmetovalci sodijo, da je ogenj najenostavnejši način gnojenja, vendar ne vedo, da tudi od pepela ne ostane nič. Tega razneseta veter in burja na vse strani.

S pašnikov se ogenj širi v gozd. Na ta način nastane skoraj polovica gozdnih požarov. Posledice so hude. Ogenj uniči vse mlade, komaj osnovane gozdne kulture, hkrati pa se poslabšajo tudi pašniki. Gozdni požari so bolj nevarni iglavcem kakor pa listnatemu drevju. Najhuje pa lahko prizadene borove nasade. Te nasade je uspelo vzgojiti le z velikim naporom in denarnimi sredstvi. Za Kras so ti gozdni nasadi toliko bolj dragoceni, ker so osnovani na kameniščih. Golo kraško kamenje ni dajalo ljudem in skupnosti nikakega dohodka več. Borovi nasadi in posamezna drevesa so edina zaščita tal na Krasu. Preden so se pokazali uspehi pogozditve, so morala preteči desetletja in šele potem se začenjajo stvarjati tla iz humusa, ki ga delajo iglice in preperele veje. Od količine humusa zavisi tudi prirast drevja. Ob požaru pa humus skupaj z drevjem popolnoma propade, tla ostanejo nezaščitena, kraška burja, dež in suša pa jih spet povsem ogolita. V starih sestojih pade prirast, mlade kulture pa je treba posekati. Spet nastane goli kras, od katerega ni nikakršnega haska. To velja tudi za posamično drevje in grmovje, ki na kraških pašnikih ščiti tla, v vročih poletnih dneh pa tudi živino pred premočno pripeko. Kraški gozdovi pa so za našega kraševca veliko bogastvo. Gozdovi ščitijo obrobna polja pred prevelikim izsuševanjem. Nadalje nudijo koristno steljo in les. Razen tega pa nudi gozd tudi delo in druge vire dohodkov.

Zaradi tega varujmo gozdove! V času sušnih mesecev, ki so nevarni za požare, ne netimo ognja niti na pašnikih, še manj pa v gozdu. Ne odmetavajmo nepazljivo vžigalic in cigaretnih ogorkov. Tudi nevetrovni dnevi so nevarni, ker se v Primorju hitro sprevržejo v vetrovne. Ne puščajmo, da bi se otroci igrali z vžigalicami. Opozarjajmo vsakogar na nevarnost požarov. Vedite, da ogenj ne koristi niti paši niti gozdu. Če pa na poljih že sežigamo razne njivske ostanke, moramo ogenj temeljito zavarovati, o netenju pa predhodno obvestiti najbližjo postajo Ljudske milice, da bi pozneje ne bilo nepotrebnih stroškov.

Ing. M. Š.

Pred vsemi v Sloveniji

Pretekli torek je imel tudi kolektiv avtoturističnega podjetja »Slavnik« v Kopru letni občni zbor sindikalne podružnice. 550-članski kolektiv so zastopali delegati, izvoljeni na nedavnih konferencah pododborov sindikata po ekonomskih enotah.

Kot je bilo razvidno iz poročila in razprave delegatov, so se tudi pri »Slavniku« lotili z dokajšnjim prizadevanjem zahtevnih organizacijskih nalog, ki jih je postavil pred člane sindikata tudi Republiški sindikat delavcev za promet in zveze. Kljub ugotovitvi, da v transportnih podjetjih občutno zaostajajo za ostalimi panogami gospodarstva, predvsem kar zadeva utrjevanje sistema nagrajevanja po delu in ustanavljanje ekonomskih enot, so pri »Slavniku« s temi naprednimi spremembami občutno pred vsemi sorodnimi podjetji v Sloveniji. Ta ugotovitev ne velja zgolj za nagrajevanje po učinku, ki je že v celoti uvedeno v potniškem in tovornem prometu ter delno v delavnicah, kar je bistveno prispevalo k povečanju proizvodnosti, ampak se zrcali tudi v poglabljanju delavskega samoupravljanja. Zato ni naključje, da so v vseh važnejših dejavnostih močno presegli planske obveznosti. To velja predvsem za obe delavnici — v Kopru in Piranu — ki ustvarjata levji delež dohodka. Dosedanji uspehi so zatorej solidna osnova za letošnji plan bruto realizacije v višini ene milijarde 350 milijonov dinarjev, kar je za 15 odstotkov več kot v minulem letu. Iz splošne želje delegatov, da bi se v bodoče sindikalna organizacija tesneje povezala z drugimi družbenimi in političnimi organizacijami v samem podjetju, pa veje spoznanje kolektiva, da je prav tukaj iskati vzroke pomanjkljivega dela pododborov.

Obetajoč perspektivni razvoj podjetja »Slavnik« zbuja med člani kolektiva tudi čedalje večjo težnjo po kar najbolješem gospodarjenju. Ob vseh omenjenih elementih je kolektiv vzel za izhodišče večjo skrb za štednjo. Že podatek, da so samo v preteklem letu porabili pogonskega goriva za 65 milijonov dinarjev in skoraj za 50 milijonov dinarjev avtogum, kaže izredno velike gospodarske rezerve. Te pa bodo seveda vzporedno z večjim obsegom poslovanja še porasle. To zagotavlja tudi program perspektivnega razvoja podjetja, ki bo razen gradnje novih objektov, nove avtobusne postaje v Kopru itd., nabavilo med drugim vsako leto 12 novih avtobusov in najmanj 4 kamione.

Hvale vredna je med drugim tudi ugotovitev, da je transportno osebje podjetja »Slavnik« prispevalo lep delež k sedanji nadvse ugodni prometni varnosti na naših cestah. Ker je prav to podjetje v našem okraju glavni pobornik v odpravljanju nerednosti v prometu, je ob tej priložnosti izročil šef prometnega oddelka OLO Koper kolektivu posebno priznanje oziroma diplomo.

(b)

NOVI DOMOVI ZA KONGOŠKE OTROKE

Prejšnji teden je bil v Postojni roditeljski sestanek. Nepričakovano se ga je udeležilo toliko ljudi, da jih dvorana v hotelu »Javornik« ni mogla vseh sprejeti. Zato so se o problemih šolstva pogovorili v kino dvorani. Mnogi udeleženci so se zanimali tudi za kongoške otroke in računajo, da je samo v Postojni okrog sto družin, ki bi jih bile pripravljene takoj sprejeti na svoje domove.

ZA ALŽIRSKE VRSTNIKE

Tudi učenci na osnovni šoli v Ilirski Bistrici so se odzvali pozivu za pomoč alžirskim otrokom. Nabrali so 70.000 dinarjev in jih odposlali centralnemu skladu.

DOBER IZUM NIMA ODJEMALCEV

Nerazumljiv odpor

Inštitut za kmetijstvo LRS za najboljšo in najcenejšo izvedbo te prepotrebne naprave, ki je trenutno na evropskem trgu, ne kažejo za to domačo tehnično novost prav nobenega zanimanja niti družbeni živinorejski obrati, kaj šele privatni kmetovalci.

Posebna značilnost tega napajalnika je, da govedo lahko pije, kadar želi. To je zlasti pomembno za pospeševanje prebave in za večji apetit, kar v veliki meri vpliva na povečano molznost.

Znano je, da je pri napajanju goved pri koritih nevarnost okužbe. Pri samodejnem napajalniku je ta možnost izključena, saj ima vsaka žival svoj vir napajanja.

Napajalnik je brez pokrova, sestavljen iz treh enostavno razložljivih delov: nihala, zapiralne utež i z ventilom iz gume in korita s šobo.

Brž ko pritisne žival z gobcem proti nihalu, zapre protiutež dovod vode neslišno, brez tresljajev v ceveh. Korito nima mrtvih kotov, v katerih bi se nabirala voda in ostanki krme. Tok vode naplavi vse v ospredje, kjer je čiščenje zelo enostavno.

Vse hvale vredna je konstrukcijska izdelava te pomembne naprave za sodobno živinorejo. Čudno pa je, da zanjo ni interesentov — kljub temu, da so nekateri napredni živinorejci že spoznali vrednost tega izuma naših Komencev.

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

V PIRANU JE RAZPRAVLJALA MLADINA

o prostorih za družabno življenje

Nedolgo tega je bila v Piranu letna mladinska občinska konferenca, na kateri so v dobro pripravljenih referatih prikazali dosedanje delo, uspehe in pomanjkljivosti. Razprava se je najbolj ogrela, ko so jeli govoriti o mladinskih prostorih in o družabnem življenju mladine. Ugotovili so, da sta ti dve vprašanji tesno povezani drugo z drugim in da je bilo družabno življenje prav zaradi pomanjkanja prostorov nezadovoljivo.

Ideološko-politično delo je bilo dobro pripravljeno, saj je bilo precej predavanj, največ na PSŠ, razen tega pa je delovala še mladinska politična šola. Mladina je precej prispevala skupnosti s svojim prostovoljnim delom na raznih akcijah v piranski občini. Predstavniki ostalih družbenih organizacij so obljubili, da bodo priskočili mladincem vedno na pomoč. Novoizvoljeni odbor se je obvezal, da bo delal na tem, da odpravi dosedanje napake in da bo poskušal čimbolj razgibati delo in družabno življenje mladine.

L. T.

SUŠILNICA MESA V LOKVI

V Lokvi so začeli pred nedavnim graditi večnadstropno stavbo, v kateri bo sušilnica svinjskega mesa. Skupaj z ostalimi tremi stavbami, preurejenimi vojašnicami, bo to kar precejšen obrat, ki bo lahko nudil zaposlitev vaščanom, ki so si morali doslej iskati zaslužka v sežanski tovarni pletenin ali na železnici. Graditev nove sušilnice že sedaj zaposluje 20 kmečkih fantov. Ko bodo dela dokončana, bo sušilnica lahko zaposlovala okrog 50 delavcev in delavk. V sušilnici bodo »proizvajali« kraški pršut, ki ga bodo največ izvažali v Italijo in Francijo.

F. S.

Kaj pravijo drugod ...

DOLENJSKI LIST

SISTEM TOČK JE ZAMENJAL TARIFNI PRAVILNIK

V tovarni celuloze in papirja v Vidmu so v zadnjem času ukinili tarifni pravilnik, ki ga je zamenjal novi način razdeljevanja osebnih dohodkov. Sleherno delovno mesto v tovarni je bilo po posebni komisiji ocenjeno in ima določeno število točk, tako da bo lahko vsak delavec sam ugotovil, če je njegov osebni dohodek pravično izračunan. Vsota osebnih dohodkov vsake obračunske enote se vsak mesec seveda menja; popolnoma je odvisna od količine in kvalitete proizvodnje, ki jo je enota kot celota v mesecu dosegla. Zato je vrednost točke v vsaki obračunski (ekonomski) enoti vsak mesec drugačna; to bo prav gotovo spodbudilo kolektiv, da bo vložil v svoje delo še več truda.

GLAS

»ISKRA« ZA SPOMENIK

Na seji delavskega sveta tovarne Iskra v Kranju, ki je bila pred dnevi, so odobrili 4 milijone dinarjev prispevka za spomenik revolucije v Kranju. Poleg teh sredstev iz skupnih skladov so v tej tovarni zbrali tudi okrog 250.000 dinarjev individualnih prispevkov med člani kolektiva za omenjeni spomenik, ki ga bodo odkrili v Kranju za občinski praznik — 1. avgusta letos.

Primorske NOVICE

POTREBA PO SPECIALIZACIJI TRGOVIN

Naša podjetja na drobno so v materialnem pogledu dokaj šibka in teritorialno omejena. Njihovo poslovanje pa je razširjeno na različne vrste artiklov, zato je razumljivo, da ne morejo posvečati dovolj skrbi niti kvaliteti proizvodov. To je pogojeno tudi s tem, da so navezana na bližnje grosiste, ki pa ne morejo vselej zadovoljiti povpraševanja.

Po mnenju odgovornih gospodarskih organov bi bilo treba iz sedanje trgovske mreže ustanoviti nekaj močnejših specializiranih podjetij, katerih poslovanje bi obsegalo širša območja okraja.

Kaj lahko naši potrošniki pričakujejo od nove ureditve trgovine? Predvsem bodo imela trgovska podjetja večje objektivne pogoje za izboljšanje asortimenta proizvodov. Podjetja bodo lahko nabavljala blago v večjih količinah in tudi pri neposrednih proizvajalcih.

PRIPRAVE ZA PROSLAVO 20. OBLETNICE

Pripravljalni odbor za proslavo 20. obletnice oboroženе vstaje naših narodov pri občinskem odboru SZDL v Hrpeljah je sestavil načelni program proslav, v katerih bodo sodelovali šolski pevski zbori, DPD Svoboda in ostala prosvetna društva ter politične organizacije. Šolska mladina bo v povezavi z mladinsko organizacijo priredila pohod po brkinskih partizanskih poteh, koder jih bodo vodili preživeli stari borci. Aprila bodo proslave s kulturnimi prireditvami v večjih centrih občine, v Hrpeljah pa slavnostna seja občinskega odbora SZDL, ki se je bodo udeležili bivši borci, interniranci in preganjanci ter politični aktivisti. V Podgorju bodo uredili skupno grobišče 12 padlih borcev, v Podgradu in Skadanščini pa je predvideno odkritje spominskih plošč padlim borcem in talcem. Šole v Hrpeljah, Podgradu, Pregarjah in Slivju bodo imele samostojne proslave zgodovinske obletnice.

NI PRIMEROV SLINAVKE IN PARKLJEVKE

Na območju hrpeljske občine veterinarska inšpekcija doslej ni ugotovila nobenega primera slinavke ali parkljevke, ker so bili pravočasno storjeni vsi preventivni ukrepi, da se ta nevarna živinska bolezen ni mogla razširiti s tržaškega področja v te kraje. Veterinarska služba pogreša ustreznih količin cepiva, četudi se okrajni veterinarski inšpektorat trudi za čim hitrejšo nabavo cepiva zoper slinavko in parkljevko, ki ga baje v Sloveniji primanjkuje.

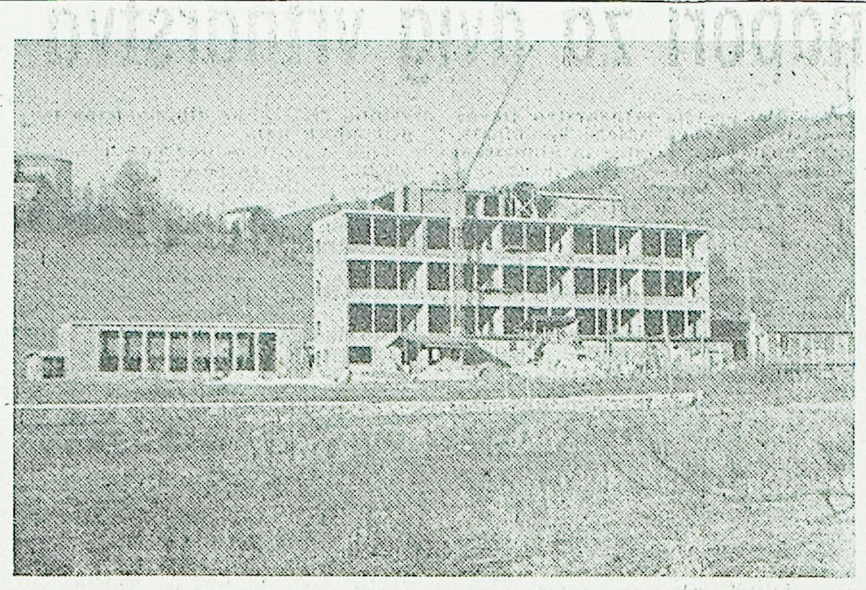

Te dni posneta slika kaže, do kod je dospela gradnja novega šolskega poslopja v Ilirski Bistrici. S pravkar dokončano streho so praktično končana gradbena dela. Manjša stavba na levi poleg nove šole je telovadnica, ki bo služila tudi telesnovzgojnemu društvu. V novem šolskem poslopju bo šestnajst sodobno urejenih in opremljenih učilnic

LEPA RAST TURIZMA V IZOLI

Čim več mladine v društvo

Izola postaja vedno bolj tudi turistični kraj. Okrog Simonovega zaliva rastejo weekend-hišice, v bodoče bodo zgradili tod hotel, restavracije, uredili bodo peščino... Za Simonov zaliv kažejo največ zanimanja podjetja Titan iz Kamnika, cementarna Anhovo in Domžalčani, ki so tod zgradili že nekaj weekend hišic. O tem in še o drugih vprašanjih so razpravljali v nedeljo na občnem zbrou turistično-olepševalnega društva Izola.

O Izoli kot turističnem kraju lahko začnemo govoriti šele z letom 1958. Turizem je hitro rastel. V primerjavi z letom 1958 se je število turistov in nočnin v lanskem letu povečalo za 229 %. V letu 1958 je bilo v Izoli 1525 gostov, od tega 317 inozemskih. V lanskem letu pa se je to število dvignilo na 4881, od tega 906 tujih z 22.448 nočninami.

Ker je ObLO Izola sklenil, da izvedejo v mesecu marcu očiščevalno akcijo, se je društvo obvezalo, da bo to akcijo masovno organiziralo. Svoje delo nameravajo usmeriti tudi v to, da bi olepšali hišna pročelja, uredili vrtove in okrasili balkone. Sklenili so ustanoviti počitniško skupnost, katere dolžnost bi bila, da bi med seboj povezovala vse počitniške domove v občini. Obsodili so primere vandalizma pri letnem kopališču na »Punti« in sklenili priporočiti Občinskemu ljudskemu odboru Izola, naj proti takšnim razbijačem najstrože ukrepa.

Ena glavnih nalog društva je, da pritegne v svoje vrste čimveč mladine, ki bo imela v društvu tudi svoj pododbor. V lanskem letu je društvo izvedlo med učenci osnovnih šol nagradni natečaj za najboljšo nalogo »Olepšajmo svoje mesto«. V tej akciji je sodelovalo več kot 500 učencev in učenk, 24 pa jih je bilo nagrajenih. Iz nalog je bilo razvidno, da je tudi našim najmlajšim pri srcu ureditev mesta in njegov lep zunanji videz.

Ob zaključku so izvolili nov 15-članski upravni odbor in 3-članski nadzorni odbor.

R. D.

ZA IZBOLJŠANJE MEHANIZACIJE

Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo Slovenije je pripravila pretekli četrtek in petek zanimiv seminar o ekonomski uporabi gozdnih žag, načinu obračunavanja stroškov ter delovnih normah, ki se ga je udeležilo okrog 30 gozdarskih strokovnjakov iz vse Slovenije. Seminar je pokazal pogoje za izboljšanje dosedanjih oblik v uvajanju sodobnejših ukrepov pri gozdni mehanizaciji in merila, po katerih naj bi le-ta dobila svoje mesto v gozdno-gospodarski proizvodnji.

I. V.

DVA PROTESTA

Delovni kolektiv obrata Telekomunikacij in sindikalna podružnica uslužbencev Občinskega ljudskega odbora Sežana sta poslala Varnostnemu svetu OZN protestni pismi zaradi razbojniškega umora večjega števila voditeljev kongoškega ljudstva, med njimi predsednika zakonite vlade Patricea Lumumbe.

-er

DOBRODOŠLA POMOČ

Pred nedavnim je imelo Društvo inženirjev in tehnikov v Ilirski Bistrici letni občni zbor. Prisostvoval mu je tudi podpredsednik zveze inženirjev in tehnikov LRS inž. Friderik Gerl. Na občnem zboru so razpravljali o ustanovitvi izobraževalnega centra v Ilirski Bistrici za potrebe nekaterih podjetij. Sklenili so, da bodo sodelovali in pomagali z nasveti ljudskemu odboru, dali pa so tudi nekaj predlogov za perspektivni načrt.

Š. J.

V Štanjelu bo okrajni zbor ferialcev

Tudi Počitniška zveza našega okraja se je vključila med organizatorje letošnjih proslav 20. obletnice vstaje. Za svojo osrednjo prireditev so si izbrali okrajni zbor, ki bo, kot predvidevajo, 27. in 28. maja letos v Štanjelu. Vsekakor gre za zelo posrečen izbor kraja, saj je bil Štanjel s svojo okolico v času vojne močno torišče partizanske dejavnosti. Velja tudi poudariti, da je Počitniška zveza našega okraja prva organizacija te vrste v Sloveniji, ki bo pripravila tako obsežno proslavo. Razen tega bodo izvedli člani PZ našega okraja množičen partizanski pohod, po vsej verjetnosti ob sodelovanju tabornikov.

Velja omeniti tudi skrb Okrajnega odbora Počitniške zveze za vodilni kader te množične organizacije. Že prihodnji mesec bodo namreč organizirali seminar za vse predsednike, tajnike in blagajnike družin, posebne skrbi pa je deležna kmečka mladina, za katero bo PZ organizirala poučno ekskurzijo v Vojvodino. Predvidevajo, da bodo kmečki mladinci in mladinke, ki so seveda člani te organizacije, prebili na poti vsaj 8 do 10 dni.

POHVALNA POBUDA

Prejšnji teden so pričeli prebivalci Janeževega brda in Prema z deli na cesti, ki veže Prem z Janeževim brdom. Cesta je dolga več kot 2 km in je v zelo slabem stanju. Prebivalci so se na zborih volivcev obvezali, da jo bodo popravili s prostovoljnim delom.

J.

Skoraj pet milijonov za nove kadre

Štipendiranje za potrebe državne uprave

Pred dnevi je imel Občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica sejo, na kateri so se odborniki seznanili z delom upravnih organov v preteklem letu. Iz poročila in razprave je moč ugotoviti, da so imeli upravni organi v minulem letu precejšnje uspehe, kljub težavam, s katerimi so se pogosto srečavali. Ena največjih težav je pomanjkanje upravnega kadra, saj je več delovnih mest nezasedenih; zaradi tega posvečajo več pozornosti štipendiranju študentov za potrebe državne uprave. V lanskem letu so štipendirali 45 študentov. Investicija v ta namen znaša 4,700.000 din.

Med letom so izdali 9175 upravnih aktov, nanje pa je bilo vloženih le 31 ugovorov. To priča o solidnosti upravnega dela. V lanskem letu so uredili sobo za sklepanje zakonskih zvez. Doslej so sklepali zakonske zveze v pisarni, ki ni bila primerno opremljena.

Ustanovili so sprejemno pisarno, da bi državljanom prihranili čimveč časa, vendar pisarna ni izpolnila vseh pričakovanj, ker so tudi tu v stiski s kadrom. Občutno pomanjkanje pa se kaže tudi glede pravne pomoči državljanom, saj v občini nimajo nobenega advokata. To vprašanje so rešili na ta način, da nekatera pravna opravila opravlja upravni uslužbenec, ki daje nasvete in sestavlja vloge.

J. Š.

Na začetku leta vsestranska aktivnost

Osnovne organizacije ZVVI koprskega okraja so stopile v letošnje leto z zavihanimi rokavi. Lanskoletne izkušnje in naloge so terjale nadaljevanje začetega dela. Pred občnimi zbori osnovnih organizacij stoje važna organizacijska, gmotna in v letošnjem letu še posebej politična vprašanja.

Ena izmed najvažnejših nalog v letošnjem letu je aktiviranje članstva v predvolilnem obdobju za okrajno konferenco SZDL, V. kongres ZB NOV ter proslavljanje 20. obletnice vstaje. Nadalje utrjevanje organizacije v organskem pogledu; sem sodi še akcija za uvajanje točne evidence članstva in sprejemanje invalidov v organizacijo, če še niso vključeni.

Na zadnjih občnih zborih so obravnavali tudi gmotno plat tako organizacije kakor posameznikov. Lahko rečemo, da so to vprašanje reševali letos bolje in pravilneje.

Sedaj zaključujemo občne zbore naše organizacije. Posebno aktivnost in temeljitost pri reševanju perečih vprašanj so doslej pokazale občinske organizacije ZVVI Sežana, Koper in Postojna.

ZVVI V POSTOJNI

Občinski odbor ZVVI v Postojni ima na svojem območju 13 osnovnih organizacij, ki štejejo več kot 500 članov. Letni zbori osnovnih organizacij so lepo uspeli, saj se jih je udeležilo več kot 85 % članstva. V programu za letošnje leto bodo svoje delo osredotočili na proslavljanje 20-letnice vstaje.

Jesen nam ni bila naklonjena, zato pa se je proti pričakovanju pokazala dokaj prijaznejša botra zima, ki nas je tudi v prvi polovici februarja že večkrat presenetila s toplim sončnim vremenom. Upamo, da bo v takem znamenju nastopila tudi pomlad, od katere si obetajo več kot v prejšnjih letih tudi naši kmetijski in gostinski delavci. Na sliki: te dni v Piranu

ROPARSKI NAPAD NA STARODU

Pred nedavnim so trije neznanci izvršili roparski napad na Marijo Luksič in Ivanko Demetlika v Starodu pri Podgradu. Zlikovci so ob 20. uri zvečer vdrli v njuno hišo, ker so bili prepričani, da imata oškodovanki zlatnino. Namesto zlatnine pa so našli samo 8.200 dinarjev. Organi TNZ so drzne roparje že isti dan prijeli. Gre za Vlada in Bruna Macarolija, ki je bil vodja tolpe, ter Danila Lovrenčiča; vsi so z Reke oziroma Opatije.

USTANOVITELJSKE PRAVICE IN SKLADI V OBČINAH

Nova razvojna stopnja v šolstvu

AKTUALNA TEMA

Skladno z razgibanim razvojem na vseh področjih življenja tudi naše šolstvo nove razvojne stopnje in prehaja na nove oblike dela, kar se odraža zlasti na celotni decentralizaciji šol. Naš okrajni svet za šolstvo je prvotno razpravljal — v skladu s resolucijo Zvezne ljudske skupščine o strokovnem izobraževanju — da bi naše gimnazije in učiteljišče prešlo v pristojnost občin, Ekonomska srednja, Nižja gostinska in vajenske šole na zbornice, druge šole pa na gospodarske organizacije. Vendar se je kasneje izkazalo, da bo potrebno v prvi fazi prenesti pristojnost vseh šol na občine, z izjemo vajenskih, za katere lahko prevzamejo ustanoviteljske pravice trgovinska in gostinska zbornica.

Seveda je s tem v zvezi nujno vprašanje finansiranje šol. O tem bo v kratkem sklepala Ljudska skupščina LRS. Izvršni svet je predlagal temeljni zakon o finansiranju šol, to je o delu prispevka v družbene sklade za šolstvo, ki pripadajo občinskemu skladu za šolstvo. Predlog predvideva za ta sklad 60 odstotkov od prispevka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije, samostojni zavodi in zasebne obrti na področju občine. Preračunali so, da bodo ti skladi v naših občinah znesli okrog 80 milijonov dinarjev, kar bo letos dodatek k proračunskim sredstvom.

Pri uveljavljanju novih načel strokovnega šolanja bo treba podrobno proučiti delo, programe in trajanje strokovnega študija. Ustanovitelji šol, t. j. koristniki kadrov bodo morali ugotavljati, katere strokovnjake oziroma kvalificirane delavce potrebujejo v proizvodnji in v javnih službah. Tako bo mogoče vsklajevati potrebe z delovanjem šol, določiti njihovo najustreznejšo fiziognomijo in učni program. Pri tem se bo treba seveda nujno odreči miselnosti, da so strokovne šole izrazito kvalifikacijske ustanove, čeprav bo potrebno najtesnejše sodelovanje šole in gospodarskih organizacij. Šole bodo morale vsklajevati raznolikost podjetij s svojimi možnostmi.

Posebno vprašanje bo pri nas Industrijsko kovinarska šola v Kopru. Analiza je pokazala, da je do zdaj od 104 absolventov ostalo v okraju le 18. V takih primerih bo pač težko zahtevati od podjetij, da vzdržujejo tako šolo in bo treba poiskati rešitev drugje, to je zahtevati od drugih okrajev oz. republik, da plačujejo šolanje za svoje gojence.

Dalje je trenutno aktualen problem nove šole trgovinske stroke pri Vajenski šoli v Izoli. Do zdaj so naši trgovski vajenci gostovali na taki šoli v Novi Gorici — vsako leto okrog 140. Letos imamo dva oddelka I. letnika v Izoli. Okrajna trgovinska zbornica je napravila načrt za bodoči izobraževalni center z internatom, kar bi finansirala delno z lastnimi sredstvi, na pomoč pa bi ji priskočila tudi republiška zbornica.

Učni načrt tega bodočega izobraževalnega centra je zelo širok in bo treba ob njem vskladiti oddelek za odrasle pri Ekonomski srednji šoli, kajti nepotrebno je, da teče isto izobraževanje po dveh tirih. Okrajni svet za šolstvo bo dal priporočilo občinskemu svetu, naj prouči to vprašanje. ESŠ ima namreč zdaj oddelke za odrasle v Kopru, Izoli, Postojni, Ilirski Bistrici in Sežani, vendar je njihov učni program prav tak, kot ga predvideva trgovinska zbornica v dveletnem popoldanskem izobraževanju za komercialno in knjigovodsko stroko.

V okrilju naše okrajne gostinske zbornice deluje v Kopru Nižja gostinska šola, ki skrbi za strokovno izpopolnjevanje in kvalifikacijo gostinskega kadra. Zbornica je mnenja, da bi bil ob šoli nujno potreben internat za 80 ljudi, vendar pa še kaže razmisliti, če ne bi bilo bolje izkoristiti izven sezone hotelske kapacitete v turističnih krajih.

Vsi ti novi ukrepi v strokovnem šolstvu vsekakor pomenijo novo stopnjo razvoja in napredka na tem področju.

Z. L.

Javna radijska oddaja v slikah

Izolo je zastopal moški zbor tovarne Delamaris. Zbor vodi Branko Mahne. Poslušalci iz Izole dobro poznajo ta zbor z raznih nastopov na akademijah in proslavah, po radiu pa smo ga slišali v oddaji v počastitev 20. obletnice revolucije. Na nedavni javni radijski oddaji je zbor iz Izole zapel tri narodne pesmi

Brez dvoma največji uspeh pri občinstvu na javni radijski oddaji je požel s svojim nastopom plesni orkester sindikalne podružnice Rudnika živega srebra iz Idrije. Ansambel sestavljajo večinoma mladi rudarji, vodi pa jih študent medicine Miki Kobal. Orkester ima 18 članov in vsi so vneti zagovorniki sodobne lahke in plesne glasbe

Primorski fantje bodo peli spet po domačih krajih

Primorski študenje v Ljubljani so že pred leti ustanovili svoj pevski zbor »Vinko Vodopivec«. Številni nastopi in priznanja so pokazali, da je zbor že kmalu na začetku svojega obstoja postal poznan po vsej Sloveniji, zlasti še na Primorskem, kjer je leto za letom gostoval med svojimi ljudmi. Kmalu je ponesel slovensko pesem tudi na tuje: med Grke v Solun in v Atene, med zamejske Slovence v Italijo in med italijansko publiko na zborovsko tekmovanje v Arezzu, kjer je v vroči mednarodni konkurenci dosegel v svoji kategoriji prvo mesto. Takrat se je nedvomno uvrstil med najboljše slovenske moške zbore pa tudi vsem jugoslovanskim bi bil hud konkurent.

Zadnje čase se je zboru poznala zamenjava generacij, saj je večina pevcev-ustanoviteljev diplomirala in se razšla po službah, novi pa niso mogli polnokrvno nadaljevati tradicije. V tem je posebnost vsakega študentskega zbora. Stalnost pevcev v zboru je zelo gibljiva in vsak pevec lahko stalno poje v zboru zaradi študijskih obvez le nekaj let.

Zamenjavo generacij in druge reorganizacijske težave je naš zbor uspešno prestal in tako lahko letos upravičeno pričakujemo spet takšen zbor, kakršen je vedno navduševal s svojo pesmijo. Dosedanji uspehi in vaje kažejo, da ga bomo lahko že v najkrajšem času spet slišali po naših krajih. Pod vodstvom novega dirigenta Hanca, ki letos praznuje petindvajsetletnico zborovskega dela in ki mimo drugega dirigira tudi zboru ljubljanske opere, vestno in temeljito študira nov program narodnih in umetnih pesmi. Zbor upa, da bo lahko že ob koncu marca pokazal, kaj zmore. Prva turneja je predvidena za Postojno, Ilirsko Bistrico in drugam, naslednja pa bo po drugih krajih koprskega in goriškega okraja. Predvidevajo tudi turnejo po Jugoslaviji, v letošnjem poletju z nastopi v Sarajevu, Mostarju in na dubrovniških letnih igrah v Dubrovniku pred mednarodno publiko. Morda bo temu sledilo tudi gostovanje v inozemstvu.

Vnema in temeljito delo mladih pevcev-amaterjev obeta, da bodo po naših krajih spet polne dvorane za vsak nastop. Kljub vsem objektivnim težavam je primorskim študentom uspelo v dobrih šestih letih postaviti na noge moški pevski zbor, ki je vsa leta združeval in izobraževal pevce ob narodnih in umetnih pesmih.

M. S.

POSTOJNSKI KULTURNI DOM BO ODPRT NAJPREJ ZA OBISKOVALCE KINOPREDSTAV

Skupna skrb Postojnčanov

Smelo zasnovan načrt postojnske »Svobode« oziroma sklep njenih najbolj zvestih pristašev, da bodo obnovili dotrajano in funkcionalno neustrezno poslopje starega kulturnega doma, bo kmalu v celoti uresničen. Če bi se prvotna postavka investicij za obnovitvena dela ne bila tako občutno povišala, bi verjetno lahko služil kulturni dom s svojimi številnimi prostori svojemu namenu v celoti že to pomlad. Tako pa bodo odprli najprej sodobno urejeno dvorano za kinoobiskovalce, prostoren oder pa bo prav tako že služil svojemu namenu pred slavnostno otvoritvijo, ki bo, kot predvidevajo, konec poletja ali v začetku jeseni.

Največ skrbi povzroča postojnski »Svobodi« oprema kulturnega doma, zato je dokončna ureditev knjižnice s čitalnico, klubskih prostorov, lutkovnega gledališča in sejne dvorane osrednji problem, ki ga bodo morali rešiti Postojnčani s skupnimi močmi. Če upoštevamo, da je vložil Občinski ljudski odbor v to prepotrebno kulturno ustanovo skoraj štirideset milijonov dinarjev, potem smo lahko prepričani, da bodo radi primaknili svoj delež tudi delovni kolektivi postojnskih podjetij. Lep vzgled je že pokazalo Avtoprevozniško podjetje, katerega delovni kolektiv je na predlog delavskega sveta in uprave sklenil opremiti lutkovno dvorano. Prav tako pričakujejo odziv mladih, da bi kar najlepše uredili okolico kulturnega doma. Nedvomno bi se postojnska mladina lahko pridružila tej obsežni akciji že prej, saj bo pod streho obnovljenega kulturnega doma prav gotovo najbolj priljubljeno shajališče in delovno torišče mladih.

(b)

KULTURNA KRONIKA

OKROG SNG V TRSTU

Pred kratkim je tržaško gledališče uprizorilo Sneguljčico Pavla Golie. Predstavo je režiral Jožko Lukeš, scensko pa zasnoval Jože Cesar. Predstava je navdušila zlasti mlajše obiskovalce. Pri igralski zasedbi je zanimivo, da so škrate igrali poklicni igralci in bili tako steber celotne predstave.

Uprava gledališča je izdala svoj zbornik, ki predstavlja dokumentacijo slovenskega odrskega snovanja na Tržaškem v pretekli petnajsti sezoni. Poleg člankov, številnih kulturnih in gledaliških delavcev objavlja zbornik tudi najnovejše dramsko delo Josipa Tavčarja »Zeh pred smrtjo«. Zbornik je skrbno uredil in lepo opremil Adrijan Rustja, številne fotografije pa posnel zanj Mario Magajna.

»DEVETI KROG« V FINALU ZA OSKARJA

Ameriška akademija filmske umetnosti poroča, da so izbrali pet finalistov za Oskarja v kategoriji tujih filmov. Med njimi je tudi jugoslovanski film »Deveti krog«. Ostali kandidati so italijanski film »Capo«, francoski film »Resnica«, mehiški film »Macario« in švedski »Nedolžna pomlad«.

NAŠI ANSAMBLI IN UMETNIKI V TUJINI

Prihodnje dni bo odpotovalo na gostovanje v tujino več naših glasbenikov. Tako bo violinist Igor Ozim koncertiral v Atenah, basist Ladko Korošec bo pel v Monte Carlu, dirigent Samo Hubad pa bo dirigiral v Romuniji. Iz likovnega sveta poročajo, da je v Trstu, v galeriji »Saletta alla Loggia« odprta razstava slovenskega slikarja Rudolfa Sakside, medtem ko v glavnem mestu Burme Rangunu vzbujajo pozornost platna našega slikarja Jožeta Ciuhe.

Mestno lutkovno gledališče iz Ljubljane se je vrnilo z zelo uspele turneje po Zahodni Nemčiji, na mednarodnem festivalu amaterskih gledališč v Monaku pa bo Jugoslavijo zastopalo amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenic. Uprizorilo bo Držićevo komedijo »Tripče de Utolče«.

KRST PRVE PARTIZANSKE OPERE

Sarajevska opera je pripravila v proslavo 20. obletnice revolucije predstavo izvirne opere Mihovila Logarja »Enainštirideseta«. To je prva opera o naši revoluciji, povzeta v vsebinskem pogledu po Davičovi »Pesmi«. Opero prepaja vzdušje okupacije in revolucionarnega odpora zoper njo in je obenem slavospev Beogradu in njegovi pogumni borbi. Sredi letošnjega maja bo gostovala sarajevska opera s tem delom na turneji po Jugoslaviji in v Ljubljani.

Novitete

Za najmlajše bralce je izdala Mladinska založba knjigo **PRAVLJICA O ENODNEVNICI,** ki jo je napisala srbska pesnica **Desanka Maksimović.** Njena zgodba pripoveduje o svetu, ki ga otopele oči sodobnika ne vidijo več ali pa kvečjemu strašno po vrhu. Govori z rožami in žužki, z vetrovi in mavrico — kakor prastare pravljice, ko je človek še vse videl, vse slišal, vse občutil, ko je imel še vse zmožnosti, ki si jih sodobni človek skuša vrniti z vsemi pridobitvami moderne tehnike.

Našim šolarjem, ki ob majskih izletih obiščejo Zagreb in seveda živalski vrt, bo služila v pojasnilo slikanica, ki ima isti naslov kakor živalski vrt MAKSIMIR. Pesmico o njem je napisal hrvaški pesnik **Grigor Vitez,** ilustriral pa jo je **Ivo Šebalj.**

France Filipič: PTICE LETIJO V DALJAVO. Izdala založba Obzorja. Nova pesniška zbirka Franceta Filipiča zajema časovno precej široko obdobje pesnikovega ustvarjanja. Zato so njegove pesmi po motivih tako raznolike in slogovno pestre. Razen intimnih pesmi je Filipič objavil v tej zbirki tudi svojo pesnitev o Pohorskem bataljonu.

R. E. Peierls: ZAKONI NARAVE. Izdala Mladinska založba. Kako velik je atom? Zakaj se ne zruši? Kako so izsledili mezone in razne protidelce? Kako vemo, da se nevtron vrti? Vsa takšna in podobna vprašanja nam pojasnjuje Peiersova knjiga o »Zakonih narave«, ki v poljudni obliki brez matematičnega aparata razlaga razvoj fizike od Newtonovih zakonov do kvantne teorije, strukturo atomov in jeder ter zadnja odkritja novih elementarnih delcev. To je prikaz sodobnega fizikalnega sveta v lahko umljivem jeziku.

Maurice Druon: VELIKE DRUŽINE. Izdala založba Obzorja. Za to svoje delo je prejel pisatelj leta 1948 Goncourtovo nagrado in je roman visoke francoske družbe neposredno po prvi svetovni vojni, svet ugašajoče aristokracije, velebankirjev, slavnih članov Akademije itd. Po romanu so posneli film, ki smo ga gledali tudi pri nas.

DELO IN USPEHI MESTNE KNJIŽNICE V PIRANU

Podatki iz poročila, ki ga je sestavila uprava Mestne knjižnice, kažejo, da je dosegla kljub mnogim težavam prav lepe uspehe.

V letu 1960 je 684 vpisanih bralcev obiskalo našo knjižnico 7258-krat. Prebrali so 15.644 knjig. Skoraj polovica prebranih knjig odpade na mladino. Bralci se poslužujejo največ leposlovnih del, zatem poučnih, pa tudi političnih. Na novo se je vpisalo v preteklem letu 248 članov. Z izredno nizko članarino in s prostim pristopom smo omogočili bralcem vseh slojev uporabo naše knjižnice pod najugodnejšimi pogoji.

V preteklem letu je bilo nabavljenih 397 knjig. S posredovanjem ObLO je Državna založba v Ljubljani darovala 212 knjig, podjetje »Jadranka« v Piranu pa 27. Skupni knjižni fond znaša 6453 knjig. Sem je všteto še 150 hrvatskih, 175 nemških, 170 francoskih in 10 angleških knjig.

Oddelek za pionirje ima svoje prostore in svoj knjižni sklad z 2266 knjigami. Patronat nad njim je prevzela Mladinska knjiga v Ljubljani in je ob tej priliki poklonila 250 knjig.

V okviru Mestne knjižnice posluje še potujoča knjižnica. V nalašč za to prirejenih kovčkih pošiljajo knjige v Sečovlje. V tekočem letu pa bodo navezali stike tudi z Lucijo in Ravnami.

Uprava je uvedla sodoben način poslovanja v knjižnici, tako da ima vsak član prost pristop do knjige. Te so sedaj razvrščene po policah, v skupine, glede na snov ali vsebino pa so urejene še po abecednem redu avtorjev. Bralcu je na razpolago tudi katalog po avtorjih in naslovih.

Knjižnica razpolaga s časopisi in revijami, ki bi lahko bile osnova vsaj začasni čitalnici. Primerneje bi bilo seveda opremiti kot čitalnico prazno sobico poleg pionirske knjižnice. S tem bi bil razbremenjen glavni prostor knjižnice, kjer se sedaj gnete vedno več mladih ljudi, ki berejo časopise in revije.

Naše oblasti z razumevanjem spremljajo razvoj in težave vzdrževanja knjižnice in pogosto nudijo upravi pomoč, le denarne dotacije so prepičle. Knjižni fond je treba pač nenehno obnavljati ali knjige prevezovati, kar je pri sedanjih visokih cenah za knjižnico preveliko breme. Vendar lahko govorimo, kljub raznim težavam, o lepih uspehih, za kar gre priznanje knjižničnemu osebju, predvsem tovarišicama Sovretovi in Oblakovi.

KMETIJSKA ZADRUGA V LUCIJI PRI PORTOROŽU IMA MARLJIVE RIBIČE

Ciplji, brancini, volpini

— Imamo sveže morske ribe, pokusite jih, prosim! Vas bodo nagovorili te dni v domala sledmjem gostinskem lokalu v Piranu ali Portorožu. Gost navadno ne vpraša za izvor jedi, čeprav gre morda celo za ribe, v naših obmorskih letoviščih svoj čas najbolj skopo odmerjeno jed. No, glavno, da je sedaj konec »ribje suše« tudi pri nas ob morju (!) in kot vse kaže, so tudi v Piranu odbili ost splošno znanemu reku: Če se želite posladkati s svežimi morskimi ribami, pojdite v Ljubljano ali Maribor!

Tudi piranski ribiči trdijo, da bo v bodoče dovolj rib, saj je majhna četa desetih mož ulovila samo v minuli ribji sezoni skupno kar 43 ton rib, pretežno cipljev, brancinov in volpinov. Vendar je očitno, da ima KZ Lucija premalo poklicnih ribičev, zato je razumljivo, da nestrpno čakajo na podmladek iz piranske ribiške šole.

— Naše delo ni prav nič lahko, ve povedati vodja ribolova *Angelo Maraspin*. Samo deset nas je, pet Slovencev in pet Italijanov, imamo pa kar 12 ribiških ladij.

Piranski ribiči so zares v dokaj nenavadnem, da ne rečem edinstvenem položaju: imajo več ladij, kot je članov te majhne ribiške skupnosti pri KZ Luciji. Kljub temu tovariš Maraspin, ki je nabiral svoje ribiške izkušnje ob strani svojega očeta že kot majhen deček, z veseljem ugotavlja, da v Piranu zopet z uspehom obnavljajo tradicije ribiškega mesta. To svojo trditev utemeljuje tudi s čedalje večjim številom ribičev amaterjev. Le-ti imajo že pravcato floto štiridesetih ribiških čolnov in njihovi lastniki se kaj radi pridružujejo svojim poklicnim kolegom v ribiških pohodih. Poklicni ribiči si od tega spontanega združevanja mnogo obetajo, saj bi z boljšo organizacijo dela in z enotnim vodstvom lahko dosegali tudi njihovi samostojni tovariši še lepši ulov.

Vendar pa že ribji ulov minule sezone kaže, da bo neizčrpno bogastvo podvodnega sveta v piranskih obalnih vodah prinašalo ribičem, gostincem in celotni piranski komuni čedalje večje dohodke. Zato tudi optimistična napoved Angela Maraspinija in njegovih tovarišev, da bodo v bodoče lahko samostojno oskrbovali domače tržišče, ni pretirana. (bb)

Nevsakdanji prizor na piranski obali: ribiči sušijo mrežo, dolgo okrog tisoč metrov. Letošnja bogata ribja »letina« dokazuje, da so bile mreže piranskih ribičev več v vodi kot izven nje, zato jih sedaj vzdržujejo s posebno skrbjo. Kako tudi ne, saj velja samo ta mreža, ki jo vidite na sliki, več kot tri milijone dinarjev, torej pravcato premoženje. Na sliki: vodja ribolova Angelo Maraspini (v sredini) z dvema članoma svoje majhne ribiške čete

Najlepši camping

Turistični prostor ob Pivki jami se bo v kratkem razvil v enega najlepših slovenskih campingov. Turistično društvo v Postojni je namreč naročilo izdelavo nadaljnjih šestih weekend hišic, od katerih bosta dve večstanovanjski. Zmogljivost campinga se bo tako že letos povečala na enajst hišic, gotovo pa bo dotok tujcev spet tolikšen, da si bodo morali še vnaprej pomagati tudi s šotori. Camping pri Pivki jami je dostopen z avtomobilsko cesto z dveh smeri in leži kakšen streljaj daleč od Postojne. V njegovem očarljivem sosedstvu leži tudi gostišče, ki so ga čez zimo preuredili in mu dodali novi restavracijski prostor.

»SLOVENSKI JADRAN« v vsako hišo Slovenskega Primorja

Povečanje zmogljivosti ali odstranitev pomanjkljivosti?

Predlanskim smo izdelali dokumentacije za nadaljnji razvoj turističnih središč v koprskem okraju, v prvi vrsti v obmorskih krajih. Zamislili smo si obsežno graditev novih hotelov v Portorožu, Ankaranu in drugod. Zmogljivost ležišč naj bi se dvignila za več tisoč. Pri tem smo zlasti računali na nadaljnji povečani pritok tujih turistov in z njimi deviz. Vpadek njihovega števila v lanski turistični sezoni nas je zato postavil pred resno vprašanje, ali bi bilo pametno ali nespametno povečavati prej hotelske kapacitete kakor pa odstraniti pomanjkljivosti, ki povzročajo vpadek in to, da so le redki tisti tuji turisti, ki se po enkratnem obisku spet vrnejo.

Odgovor na to vprašanje pač ni težak, zakaj pametna je le druga odločitev. Odstraniti moramo najprej pomanjkljivosti! Če pa jih želimo v interesu nadaljnjega razvoja turizma odstraniti, moramo najprej vedeti, kje so in kakšne so. V obmorskem turizmu je prva stvar, ki odloča o obisku, pač sodobno urejeno morsko kopališče. Sem prihajajo turisti v prvi vrsti zaradi kopanja in sončenja. Prav tu smo še daleč od idealnega. Kolikor toliko je na slovenski obali urejeno le portoroško kopališče, a še to nima vsega tistega, kar bi si turisti želeli. V Piranu o resničnem kopališču skoraj ne moremo govoriti, kopališča v Fijesu, Strunjanu, Kopru in Ankaranu pa so takšna, kakršna je ustvarila narava sama. Dodali smo jim ponekod le kabine in nekaj drugih rekvizitov, pa še tega ne povsod.

Kopališka peščina v Ankaranu, ki bi mogla postati posebno privlačna, je neurejena, neizravnana in polna neprijetnega kamenja. Sončenje je mogoče le na pohojeni in od sonca izsušeni travi. Kabine so povojni provizorij in tudi po zmogljivosti že davno ne ustrezajo več obisku kopalcev. Kopališče bi morali z ograjo odeliti od zaledja. Mivko v morju bi morali očistiti blata. To so vsaj najglavnejše pomanjkljivosti Ankarana. Prav tako bi morali poskrbeti za to, da kopalcu v Fijesu ne bi bilo treba hoditi do vode po neprijetnem kamenju. Isto velja za Strunjan, ki je povsem neurejen.

Posebno poglavje je koprsko morsko kopališče. Turisti se ga izogibljejo in uporabljajo ga samo domačini, ki drugam ne morejo. Mimo tega mu je čas obstanka štet. Nadaljnji razvoj tovornega pristanišča ga bo kmalu povsem onemogočil. Ali naj potem ostanemo v Kopru brez morskega kopališča? Ali naj domačine in turiste napotimo v Ankaran? Za domačine in v mestu nastanjene turiste bi bila to prehuda finančna obremenitev, če upoštevamo drag prevoz, vstopnino, kabine itd. Mimo tega je tudi promet z motornimi čolni premalo urejen in zanesljiv, posebno še ob večernem vračanju. Koper mora dobiti novo lastno kopališče. To terja mimo vsega ostalega tudi nagli bodoči razvoj mestnega prebivalstva. Najidealnejši prostor zanj bi bila Žusterna. Zgraditi bi bilo le treba čez cesto mostič za kopalce, pod cesto pa ploščad za sončenje in skakalnice ter odstraniti obalno kamenje. Kopališče bi nato samo narekovalo zgraditev primernega hotela z restavracijo in kabinami. Te bi mogli postaviti pri hotelu ali na ploščadi pod cesto. Načrt bi mogli uresničiti postopoma, če za enkratno ureditev ne bi bilo sredstev.

Poleg kopališč bi bilo treba urediti še vrsto drugih naprav: kanalizacije, ceste, nasade, sprehajališča itd. Dalje bi morali poskrbeti za primerne prodajalne sadja, slaščic in drugih jestvin, okrepčevalnice itd. Turistom bi morali biti v kopališčih na voljo veslalni in motorni čolni ter športni prostori. Urediti bi morali zadostne parkirne prostore za motorna vozila. Končno pa seveda ne bi smeli manjkati po mednarodnih pravilih urejeni taborni prostori (campingi).

Namesto da bi se lotevali povečevanja hotelskih kapacitet, bi se torej morali takoj lotiti reševanja naštetih nalog. Šele ko bi te rešili in dosegli, da bi bili turisti vsaj v tem z našimi turističnimi središči zadovoljni, bi povečani dotok sam določil, kdaj, kje in kako naj gradimo nove hotele. To pa bi morali biti res hoteli in ne nekakšna neustrezna naselja.

R. R.

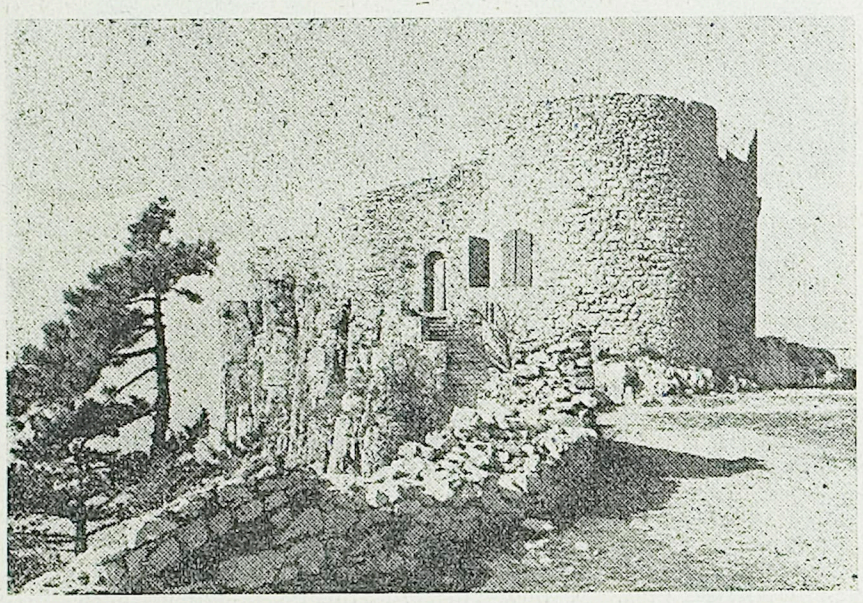

Socerbski grad v teh lepih dneh, ko ga vse češče obiskujejo turisti

Še bolj privlačen

Grad Socerb bo razsvetljen in bo tako zvečer že od daleč vabil na obisk svojih starinskih in lepo urejenih gostinskih prostorov

Grad Socerb je ena izmed najprivlačnejših izletniških postojank obmorske Slovenske Istre. S svojim krasnim razgledom na Tržaški zaliv, Trst in severno Istro je že dolgo pritegoval tisoče izletnikov. Pred leti je dobil v zavarovanih razvalinah restavracijo, ki pa se zaradi pomanjkljive ureditve in oskrbe ni mogla uveljaviti. Po začasni ukinitvi je dobila lani stalnega upravnika, a tudi ta ni mogel veliko izboljšati, ker je manjkal primeren električni tok za hladilnik in druge naprave.

Letos bo končno rešeno tudi to vprašanje. Na nedavni zadevni konferenci so sklenili napeljati vod za močnejši električni tok. Vod bo napeljalo podjetje Elektro Sežana, zahteva pa, da pride v njegovo pristojnost tudi uprava elektrifikacije vasi Socerb in Kastelec. Oba kraja je tudi doslej napajalo z elektriko podjetje Elektro Sežana, upravo nad vasicama pa je imelo podjetje Elektro Koper. Upamo, da bosta podjetji rešili to vprašanje brez težav in bo postal Socerb v letošnji turistični sezoni tako obiskovan kot zasluži. To pa bo seveda odvisno tudi od tega, za kakšne zveze z njim bo poskrbel »Slavnik«. Turistično društvo bo postavilo te dni na odcepku na Socerb ob glavni avtomobilski cesti nad Črnim kalom orientacijsko in reklamno tablo. R.

NOVI HOTEL

V Postojni vlada veliko zanimanje za začetek gradnje novega hotela na Titovem trgu. Najprej bodo morali porušiti enonadstropno Sachovo hišo ter skladišče v njenem ozadju. Z odstranjevanjem teh poslopij bodo začeli predvidoma aprila, medtem ko se investitor za gradnjo ObLO Postojna še ni odločil, komu bo poveril izgradnjo. Kaže, da se bosta za prevzem del na licitaciji najresneje potegovali gradbeni podjetji »Primorje« iz Ajdovščine ter domače »Gradnje«. (ma)

NEKAJ PODATKOV O KMETIJSTVU NA DANSKEM

Z načrtnim delom visoke proizvodnje

Po površini je Danska šestkrat manjša od Jugoslavije in ima približno štirikrat manj prebivalcev. Skoraj tri četrtine njenega ozemlja zavzemajo kmetijske površine in to obdelovalna zemlja; le 10 odstotkov pokrivajo gozdovi, ki pa so v glavnem v državnih rokah ali pa pripadajo privatnim družbam.

Vseh kmetijskih posestev na Danskem je danes približno 199 tisoč, približno polovica ima do 10 ha zemlje, okoli 17 % pa od 10—15 ha. Kmetije tvorijo s poslopji vred zaokroženo celoto, tako da je obdelava mnogo lažja in da izgubljajo kmetje manj časa s prevozi in odhajanjem na polja; hkrati s tem pa je izguba obdelovalne zemlje manjša in kolobarjenje neprimerno bolj načrtno in ustaljeno. Na Danskem imajo zakon, ki prepoveduje drobljenje ali združevanje obstoječih posestev; glede na sodobni način obdelave zemlje pa vedno bolj dopuščajo združevanje predvsem manjših posestev.

Okrog 20 odstotkov danskega prebivalstva so kmetje. Število ljudi, ki jih zaposluje kmetijstvo, pa se od leta do leta manjša in tako je vprašanje delovne sile vedno bolj pereče. Posebno je ta proces zapuščanja kmetijskega dela opazen pri ženskah. Če računamo s polnim delovnim letom, potem pride na 10 ha obdelovalne zemlje povprečno en zaposlenec. Zaradi takšnega stanja je toliko bolj važno vprašanje mehanizacije kmetijske proizvodnje, ki je postalo že splošno družbeni problem. Mehanizacija v kmetijstvu se je zato zelo hitro razvijala. Zanimiva je primerjava med upadanjem števila konj in porastom tratktorjev na danskih kmetijah. Pred 20 leti je imela dežela 600 tisoč konj, leta 1956 še 282 tisoč, danes pa jih imajo nekaj več kot 160 tisoč. Skladno s tem pa je rastlo število traktorjev, ki se je v zadnjih štirih letih skoraj podvojilo. Na 28 ha obdelovalne zemlje pride danes en traktor. S podobnim tempom si utira pot tudi ostala mehanizacija. Na vsako kmetijsko posestvo prideta približno dva elektromotorja. Posebno hitro so se uveljavili molzni stroji. Danes je na Danskem težko najti kmetijo, kjer bi molzli tako, kakor so molzli dedje.

Blizu 95 odstotkov celotne danske kmetijske proizvodnje predstavljajo tržni pridelki, ki jih okoli 70 % izvažajo, predvsem v Veliko Britanijo. Dansko kmetijstvo je močno komercializirano in zato nanj močno vpliva trenuten položaj na svetovnem trgu. Tudi način upravljanja in finansiranja je urejen skladno z načeli komercialne proizvodnje. Kreditiranje v kmetijstvu je močno razširjeno in vsi krediti v kmetjstvu znašajo 8,7 milijarde danskih kron, kar bi zneslo v našem denarju, če računamo ameriški dolar po 632 din, okoli 800 milijard dinarjev. To pomeni, da je povprečno vsak hektar kmetijske površine obremenjen s približno 250 tisoč dinarjev investicijskih in drugih kreditov.

Kmetijska proizvodnja je orientirana predvsem na živinorejo in to posebno na malih kmetijah. Enako skrb posvečajo tako govedoreji kot prašičereji in perutninarstvu. Več kot

Piše inž. Peter ALJANČIČ

80 % vrednosti celotne tržne proizvodnje predstavljajo živalski produkti. Če preračunamo vse živali, ki jih v kmetijstvu redijo, na živinorejske enote, ki so enakovredne molzni kravi, potem ima Danska okrog 55 milijonov enot ali približno 2 enoti na hektar obdelovalne zemlje. Struktura živine bi potemtakem bila: 43 % govedo, 43 % prašiči, 10 % perutnina in 4 % konji.

Od goveje živine goje največ rdečo dansko pasmo (60 %) in črno-belo ali frizijsko pasmo (25 %). Jersejsko pasmo, ki daje mleko z maščobo 5,5 do 6 %, rede le v manjšem številu zaradi slabe cene masla na svetovnem trgu. Povprečna proizvodnja mleka na eno kravo je 4000 litrov na leto. Najboljša krava je dala 14.000 litrov mleka, iz katerega so napravili več kot 700 kg masla. Četrtino proizvodnje mleka porabijo za dnevno potrošnjo, ostalo pa predelajo v maslo in sir. Mleko prodajajo preko zadružnih mlekarn in vsaka prodaja nepasteriziranega mleka je prepovedana. Lani so napravili 28.000 vagonov masla in sira; okoli 20.000 vagonov teh proizvodov so izvozili, za kar so prejeli 100 milijard dinarjev, kar znaša približno 33.000 dinarjev na en hektar kmetijske površine. Razen tega je dala reja goveje živine še 28.200 vagonov govejega in telečjega mesa; od tega so izvozili 6 tisoč vagonov svežega mesa.

Prašičereja je usmerjena predvsem na rejo bekonov. Na Danskem so vzredili posebno pasmo, ki daje odlično meso in ima najvišjo ceno na svetovnem trgu. Letos je notiralo na londonski borzi za 3 % več kakor domači bekon in za 10 % več od holandskega. Pri vzreji bekonov imajo Danci strog režim in se tudi vestno držijo predpisanih navodil za prehrano. Veterinarska inšpekcija je zelo stroga pri pregledih glede kvalitete in klavnica lahko zelo hitro zgubi pravico za izvoz, če se ne drži

(Konec na 8. strani)

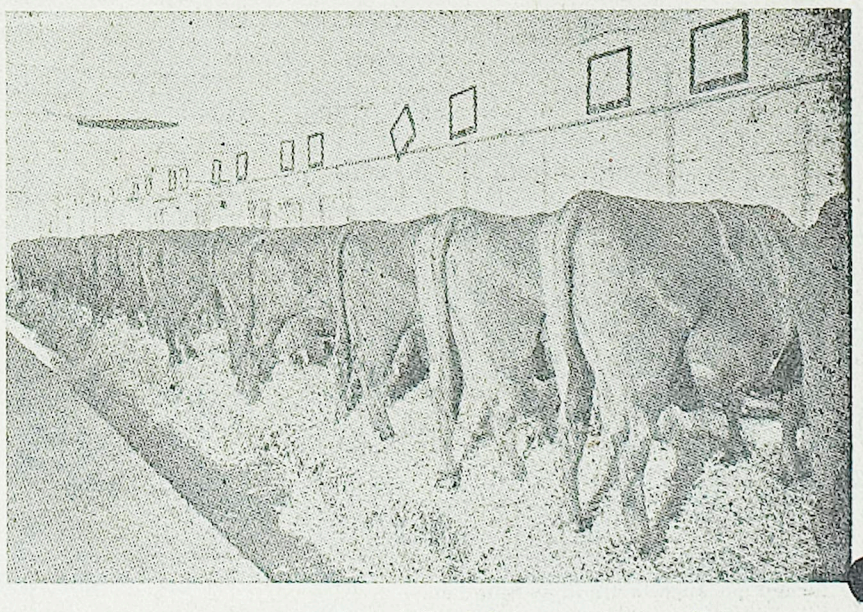

Vzoren hlev na Danskem kaže skrb kmetovalcev za živino

Premagani predsodki

Obiskali smo kmetijske delavke v živinorejskem obratu v Prestranku

Ali ste že imeli kdaj priložnost, da ste lahko napasli svojo radovednost v enem izmed sodobnih kmetijskih obratov, kakršne premore postojnski živinorejsko-poljedelski kombinat? Ne mislimo zgolj na ogled velikanskih hlevov, v katerih boste med 225 kravami sivorjave pasme lahko občudovali svojevrstne krave-rekorderke, katerih vimena so vsako zase bogastvo, kajti bolj je zanimivo srečanje z ljudmi te »mlečne tovarne«.

Komajda boste verjeli, da ima vse to bogastvo v popolni oskrbi samo trinajst oseb in da je na celotnem obratu zaposlenih vsega 52 ljudi.

Sicer pa naj ena izmed njih — 23-letna Angela Lesnik, ki smo jo srečali pri njenem vsakdanjem opravilu, molži — na kratko spregovori v imenu vseh kvalificiranih delavcev tega obrata. Kvalificiranih zato, ker so v Prestranku že zdavnaj napovedali boj zaostalosti in imajo sedaj še samo dve nekvalificirani moči.

— Naše delo ni lahko, saj ima vsak izmed nas v popolni oskrbi kar 16 krav in smo na nogah že ob štirih zjutraj, toda danes bi se večina izmed nas le težko odločila za kakšno drugo službo, je rekla Angela.

— Vaš delovni dan je torej dolg, zato najbrž dobro zaslužite?

— Zaslužek je dober, pravzaprav v celoti odvisen od vloženega dela, toda naš delovni dan kljub obilici dela ne presega 8 ur. Nerodno je le to, da imamo deljen delovni čas.

— Pravijo, da je merilo za vaše plače kvaliteta in količina mleka. Kako vas torej nagrajujejo?

— Za liter mleka dobimo 4 dinarje pri stopnji maščobe 3,5, za vsako nadaljnjo desetinko pa še pribitek 0,40 dinarjev, oziroma manj, če mleko nima prej omenjene stopnje maščobe. Zatorej lahko razumete, da je naš zaslužek zares odvisen od krmljenja in nege živali in seveda tudi od molže. Ker je v zadnjih kapljah mleka največ maščobe, ste lahko prepričani, da kaj radi »osušimo« vimena do konca. Sicer pa najbrž ne veste, da imamo med našimi kravami tudi »rekorderko«, ki je dala v preteklem letu 5916 litrov mleka, 28 krav je preseglo količino 5 tisoč litrov in kar 44 krav daje letno več kot 4 tisoč litrov mleka, je ponosno tolmačila uspehe obrata.

Pa ne samo to. Čedalje boljše materialne pogoje kmetijskih delavcev lahko osvetlimo tudi z druge plati: prejemki zaposlenih v kmetijstvu in prejemki delavcev v industriji se počasi izenačujejo, oziroma so zaposleni v kmetijstvu v dokaj ugodnejšem položaju, kar zadeva na primer prehrano in podobno. Do tega spoznanja so prišli tudi delavci in delavke v Prestranku. Tovarišica Angela se je na primer postavila, da zasluži mesečno v povprečju 23.000 dinarjev, poleti pa še veliko več, razen tega so deležni delitve dobička, imajo lastno menzo in klubsko sobo s televizijo. Nov tarifni pravilnik, ki so ga prav te dni potrdili, pa bo, kot zatrjujejo, v bodoče vse še bolj stimuliral. Zatorej ni težko razumeti, da so tudi kmetijske delavke živinorejskega obrata v Prestranku premagale predsodke o manjvrednosti kmetijskega dela. Škoda le, da so marljive žene v Prestranku skoraj povsem izolirane od javnega in družbenega udejstvovanja. Vsekakor problem, o katerem bi kazalo razpravljati prav ob letošnjem praznovanju Dneva žena.

BORO BOROVIČ

Angelco je ujel fotografski objektiv prav pri njenem vsakdanjem delu. Treba je vedeti, da je obrat Kmetijskega kombinata Postojna v Prestranku sicer nabavil v Belju naprave za mehansko molžo, vendar pa so se te izkazale za neuporabne in so tako do nadaljnjega še vedno prisiljeni ročno opravljati to delo, čeprav je v glavnem povsod po svetu, kjer uvajajo sodobno živinorejo, mehanizirano

Kosilo v 45 minutah

— Juha iz mletega mesa
— Polnjena glava ohrovta
— Pire-krompir
— Zdrobov praženec

JUHA IZ MLETEGA MESA

10 dkg mletega mesa, 2 žlici masti, 2 žlici moke, malo čebule, popra, soli, peteršilja. Na masti prepražimo drobno sesekljano čebulo, dodamo meso, moko in zalijemo z vodo. Pustimo nekaj časa, da prevre, nato še solimo in popramo. Lahko dodamo tudi 1—2 žlici riža.

POLNJENA GLAVA OHROVTA

1 kg ohrovta, 20 dkg mletega ali sekljanega mesa, 2 dcl kisle smetane, drobtine, poper in mast. Ohrovt operemo in damo kuhat v vrelo slano vodo. Ko je kuhan, odpremo liste in jih napolnimo z mesom in nazaj zapremo. Potem ga damo v pečico in ko je pečen, polijemo z drobtinami na masti in s smetano. Serviramo s pire-krompirjem.

ZDROBOV PRAŽENEC

¼ litra zdroba, pol litra mleka, dve jajci, 4 dkg sladkorja, 6 dkg masti, sol. Zdrob namočimo v mleku in pustimo pol do ene ure. Potem umešamo vanj rumenjak in sladkor, po potrebi dodamo še malo zdroba in sneg iz beljakov. Z mastjo namažemo pekač in ga damo v pečico. Ko je zelo vroč, zlijemo vanj zmes. Pečemo pri močnem ognju. Ko je pečeno, natrgamo na drobne koščke in serviramo s kompotom ali s kakšnim drugim prelivom.

PRAV TAKO LAHKO V 45 MINUTAH SKUHAMO ŠE:

— Zelenjavno juho z zdrobovimi cmoki
— Praženo ribo
— Kuhan krompir s peteršiljem
— Zeleno solato, radič ali motovilec

OB 8. MARCU

Marija Brezovec,

predsednica delavskega sveta Tovarne pletenin v Sežani

Tovarišica Marija ni bila prav nič v zadregi, ko smo ji zastavili nekaj vprašanj iz dejavnosti delavskega sveta, ki mu predseduje že štiri leta. O problemih in uspehih, ki jih dosega mladi kolektiv, je govorila, kakor da ne bi bila ena od dve sto delavk v malone že pretesni pletilnici.

— Koliko članov ima vaš delavski svet in kako deluje?

Delavski svet tovarne ima 17 članov. V njem je dvanajst delavk, ostali pa so uslužbenci. Sejemo redno vsak mesec, kdaj pa kdaj pa še pogosteje.

— O čem ste razpravljali na zadnji seji?

Na seji 14. februarja smo pregledali uspeh inventurnega popisa. Ugotovili smo, da ni bilo razlik. Popis so izvršile štiri komisije — ločeno za pletilnico, šivalnico in skladišče in za droben inventar.

— Kako pa na predzadnji seji?

3. februarja smo pregledali realizacijo lanskoletnega plana. Zaradi zastoja v rekonstrukciji smo proizvedli le 25 od planiranih 26 t proizvodov. K temu je pripomogla še okoliščina, da smo morali pri 5000 kosih, ki so bili namenjeni za izvoz v SZ, opraviti precej ročnega šivanja, kar je dokaj zamudno.

Na drugem delu te seje smo bili že bolj zadovoljni. Pred nedavnim smo namreč nabavili dva stroja, ki nadomeščata ročno delo v šivalnici, štiri brzošivalne stroje in električno likalno mizo. Ti stroji in naprave nam bodo omogočili, da bomo letos proizvedli že 33 ton trikotažnih izdelkov. Že davno pa hrepenimo po jersey strojih. Če jih bomo dobili vsaj nekaj, bomo plan z lahkoto prekoračili.

— Verjetno ste že kaj razpravljali o perspektivah v novi petletki. Bi lahko povedali nekaj podatkov iz tega načrta?

Nabaviti nameravamo nove pletilne in konfekcijske stroje v vrednosti 70 milijonov dinarjev. Zgraditi bomo morali novo industrijsko halo, ki bo veljala 50 milijonov dinarjev. S tem se bo kapaciteta tovarne povečala na 106 ton izdelkov, vrednost proizvodnje pa na preko milijardo dinarjev.

— Kolikor je znano, je v tovarni pretežno polkvalificirana delovna sila. Ali se je delavski svet ukvarjal s problemom strokovnega izobraževanja delavk?

Tu se ne moremo ravno pohvaliti. Ne zato, ker problema ne bi čutili, ampak zato, ker smo doslej vsa sredstva vlagali za rast podjetja. Računamo pa, da bo že letos drugače. V ta namen zbiramo posebna sredstva. S tečajem bomo začeli jeseni. Večino predavateljev imamo v podjetju, nekaj pa jih bomo dobili od drugod.

— Kateri uspeh podjetja vas je v štiriletnem opravljanju funkcije predsednice delavskega sveta najbolj razveselil?

Najbolj sem bila zadovoljna, ko smo se rešili finančnih težav in ko so se tudi osebni prejemki delavk povečali, kar je obenem z uvedbo nagrajevanja po učinku prispevalo k lepšemu vzdušju in razpoloženju v kolektivu.

Marija Brezovec ni samo delavka in predsednica delavskega sveta v tovarni. S posebnim veseljem hodi na vaje mešanega pevskega zbora Svobode, razen tega pa obiskuje še večerno politično šolo. -er

Štefka Ivančič,

predsed. krajevnega odbora v Stari vasi pri Postojni

Na našem okrajnem odboru SZDL vedo povedati, da imamo v okraju dve predsednici krajevnih odborov. Ena med njima je ŠTEFKA IVANČIČ, učiteljica na postojnski osnovni šoli in predsednica krajevnega odbora v Stari vasi.

Srečali sva se ob kratkem razgovoru v šolski zbornici, v pičlo odmerjenem času, ko je čakala na avtobus za Ilirsko Bistrico, kjer vodi tečaj esperanta.

S katerimi problemi se srečujete v vaši vasi, me je zanimalo.

— *Naša vas je majhna, komaj petnajst hiš šteje. Ko imamo »množični« sestanek, se zbiramo kar v naši kuhinji. Problemi? Zadnje čase največ govorimo o pašnikih. Imamo namreč lepe pašnike okrog vasi in grozi nevarnost, da jih bomo izgubili. Ljudi bi to zelo prizadelo.*

— *Večkrat omenjajo tudi cesto. Slaba je in čeprav je do Postojne komaj poldrug kilometer, bi bilo prijetneje hoditi ali se voziti po lepi cesti. Gre tudi za zvezo z drugimi vasmi.*

Mogoče bi pa šlo, če bi se zmenili, da bodo vsi pomagali s prostovoljnim delom. Tako so že marsikje prišli do lepih cest.

— *O tem se nismo zmenili še nič konkretnega. Morda gre pri nas to nekoliko teže, ker v vasi sploh nimamo mladine. Nekaj otrok je, mogoče bodo ti ostali na zemlji, ko dorastejo. Takrat bo lahko vse bolj razgibano in pestro.*

Še nekaj bolj osebnih vprašanj: ste že dolgo na postojnski šoli in živite v Stari vasi.

— *Tu sem pravzaprav že dolgo. Že v času fašistične okupacije sem učila na partizanski šoli blizu Postojnske jame. Od osvoboditve dalje pa na tej šoli. V Stari vasi sem poročena.*

Kratek razgovor sicer, vendar mi je tovarišica Ivančičeva zatrdila, da mi tako nima povedati še kaj posebnega. Tudi njen avtobus je prišel in ni smela zamuditi, ker so jo v Ilirski Bistrici čakali ukaželjni esperantisti.

Z. L.

Razgovori

SPOMIN

(ZA DAN ŽENA)

Dom je tih.
Le po stenah in opravi išče še spomin.
Včeraj še nas božala je Tvoja roka,
še sinoči nam brodila po laseh.

Tvoj le dih
mirno tava po prostoru, kliče Te v spomin.
In le v snu za Tabo tava drobna roka:
mama, daj, pogladi sinka po laseh!

Kaj če stih?
Kliče srečo včerajšnjega dneva si v spomin,
duša dušo, glas odmeva išče, roka roko —
toplega dlani zaklona pa srce v samotnih dneh.

CVETKO ZAGORSKI

Na uspeli javni radijski oddaji v Kopru se nam je med drugim predstavil tudi ženski oktet iz Tolmina, ki ga vodi Vera Clemente, profesorica na tamkajšnjem učiteljišču (na sliki zadnja na desni). Iz raznih oddaj po radiu poznamo Vero Clemente kot pevovodkinjo mladinskih pevskih zborov. Ženski oktet iz Tolmina je občuteno zapel nekaj narodnih pesmi

Žene in njihovo uveljavljanje v družbi

V koprskem okraju je zaposlenih le 32 odstotkov vseh žena. Lahko pa bi jih bilo več, če bi imele gospodarske in družbene organizacije več posluha za odpiranje tistih delovnih mest, v katerih bi se lahko zaposlile žene.

Posebno zanimivo je to, da je članic SZDL v koprskem okraju 85 odstotkov vseh volivk, medtem ko je izmed moških volivcev članov SZDL le 63.2 odstotka. To razmerje članstva v SZDL na Koprskem je vsekakor edinstveno v naši republiki.

Med člani raznih odborov SZDL v koprskem okraju so tudi žene. Tako jih je v krajevnih odborih 20,3 odstotka, v občinskih 18,5, v okrajnem pa 14 odstotkov. V raznih oblastnih odborih je 10 odstotkov žena, v svetih okrajnega ljudskega odbora pa 14 odstotkov. V vodstvih sindikalnih podružnic je ena tretjina žensk. V organih upravljanja zdravstvenih in šolskih ustanov je 26 do 30 odstotkov, v zadružnih svetih 11 odstotkov, v delavskih svetih 17 in v upravnih odborih 11 odstotkov žena.

To kaže, da je še veliko področij družbenega upravljanja, v katerih so žene le pasivne članice in ne soupravljavke.

V prihodnjih dneh bodo občinske konference žena, na katerih bodo izvolile 4 delegatke koprskega okraja za zvezno konferenco žena, ki bo aprila v Zagrebu.

ZA 8. MAREC

Obsežne priprave za organizacijo osrednje občinske proslave v počastitev Dneva žena so tokrat v Postojni prepustili sekciji SZDL za kulturo in prosveto. S proslavljanjem 8. marca bodo začeli na Postojnskem uresničevati obsežen program prireditev ob 20-letnici vstaje.

Mali oglasi

ŠIVALNE STROJE »SINGER« — najnovejših modelov in tudi že rabljene, vendar v odličnem stanju, vam nudi po najnižjih cenah firma COSULLI - Trst, Ulica Manzoni 4.

DVOSOBNO STANOVANJE s pritiklinami v Mariboru zamenjam za enakovredno v Kopru, Izoli ali Piranu. Ponudbe na upravo lista pod »Hubelj«.

LANATEX — uvoz-izvoz, Trst, ulica Machiavelli, tel. 61-647, blizu trga Ponterosso, prodaja na debelo in drobno najfinejše tkanine po reklamno nizkih cenah.

PRODAM skoraj novo žensko kolo in fotografski povečevalnik. Danilo Morgan — Tiskarna.

Z načrtnim delom do visoke proizvodnje

(Nadaljevanje s 6. strani)

vseh predpisanih ukrepov in standardov. Celotna proizvodnja svinine je znašala v preteklem letu 61.400 vagonov, od tega so izvozili 27.400 vagonov, pretežno v Veliko Britanijo.

V kokošereji goje največ belo in rjavo leghorn pasmo. Proizvodnja jajc znaša 160 tisoč ton. Od celotne proizvodnje jih 70 % izvozijo. Jajca zbirajo enkrat ali dvakrat na teden pri proizvajalcih in jih takoj sortirajo in odpošljejo, tako da tudi inozemski potrošnik ne dobi jajc, ki bi bila starejša več kot teden dni.

V poljedelstvu zavzemajo največje površine žita, in sicer 52 %, potem razne vrste trave in detelje (37 %), ostala zemlja pa je zasajena predvsem s krompirjem, sladkorno peso in krmno peso. Na žitnih poljih zavzema ječmen 53 % površin, oves pa okoli 20 %; pšenico pridelujejo v manjši meri, okrog 6 %. Med gomoljastimi rastlinami je na prvem mestu živalska hrana. Iz teh podatkov je razvidno, da je celotno poljedelstvo usmerjeno na živinorejo. Povprečni pridelek vseh kultur na hektar znaša 40 metrskih centov. Največji pridelek dosežejo pri repi in pesi za krmo; v preteklem letu 310, ob dobri letini pa okrog 450 metrskih centov na hektar. Pridelek sladkorne pese je le za približno 10 % manjši. Krompirja pridelajo od 200 do 250 metrskih stotov na hektar. Med žiti je najvažnejši ječmen, s katerim največ krmijo živino. Povprečni pridelek na hektar je 40 metrskih stotov. Koruza slabo uspeva in je ne pridelujejo, ker so poskusi pokazali, da ima za dve tretjini manj redilnih snovi, kakor pa ječmen na enaki površini. Danski kmet se pri gnojenju drži nasvetov, ki jih dajejo strokovnjaki na osnovi zemeljskih analiz. Gnojila predstavljajo okrog 6 % celotnih proizvodnih stroškov v kmetijstvu. V zadnjem letu so porabil okrog 580 kg umetnih gnojil na hektar obdelovalne zemlje. Največ so uporabljali dušična gnojila (44 %), superfosfat (36 %) in kalijeva gnojila (20 %). Približno v enakem razmerju uporabljajo tudi hlevski gnoj, tako da dobi vsak hektar povprečno eno tono gnoja vsako leto. Povprečna cena umetnih gnojil je skoraj enaka ceni pogonskega goriva v kmetijstvu ali odkupni ceni mleka s tremi odstotki maščobe.

Povprečna vrednost proizvodnje na hektar je okrog 2.800 danskih kron, kar znese v našem denarju 250.000 dinarjev; pri kmetih, ki imajo okrog 10 ha zemlje, je zaradi intenzivnejše obdelave in sorazmerno večjega števila glav živine do 35 % višja. Celotni stroški, računajoč tudi zaslužek družinskih članov, znašajo od 90 do 92 % od celotne vrednosti porizvodnje. Čisti dobiček je na večjih posestvih zaradi večje strojne obdelave nekolikanj višji kakor na manjših posestvih. Sorazmerno največ stroškov odpade še vedno na človeško delovno silo, čeprav je kmetijstvo že precej industrializirano. Povprečno znašajo ti stroški na hektar 35 % od celotnih stroškov, pri manjših posestvih pa do 40 %. Za vzdrževanje strojnega parka in amortizacijo osnovnih sredstev odpade okrog 15 % stroškov, kar dokazuje, da je uporaba mehanizacije precej velika.

Državni organi, predvsem pa zadružne organizacije, kjer so vsi kmetje v eni ali drugi obliki člani, si mnogo prizadevajo za kvaliteto proizvodov in za še nadaljnji napredek in večjo rentabilnost kmetijstva.

Po določilih odredbe Državnega sekretariata za finance FLRJ, objavljene v Uradnem listu FLRJ št. 27/525 z dne 9. julija 1958

PRODAJA

Kmetijska zadruga »4. junij« v Ilirski Bistrici odvečna osnovna sredstva, in sicer: škropilnice, razpršilce, pluge itd. Med drugimi osnovnimi sredstvi je tudi oprema za vprežno živino in posamezni deli opreme, potrebne v kmetijski proizvodnji.

Interesenti za nakup osnovnih sredstev naj se priglasijo v komercialnem sektorju Kmetijske zadruge »4. junij« v Ilirski Bistrici na dan 12. marca 1961.

Kmetijska zadruga »4. junij« Ilirska Bistrica

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju »RIBA«, Izola, razpisuje naslednja delovna mesta za:

GLAVNEGA RAČUNOVODJO,
OBRATNEGA KNJIGOVODJO,
REFERENTA ZA OBRAČUN PLAČ.

Pogoji: za mesto pod 1 višja strokovna izobrazba, za mesti pod 2 in 3 srednja strokovna izobrazba.

Komisija za natečaj o razpisu imena spojenih podjetij »Slavica« in »Trgovski dom« v Kopru obvešča, da so bili nagrajeni natečajniki, ki so predlagali naslednja imena za novo podjetje:

1. **TRGOCENTER — I. nagrada**
2. **TRGOKOPER — II. nagrada**
3. **SAVICA — III. nagrada**

Natečajniki naj dvignejo razpisane nagrade pri blagajni veletrgovskega podjetja TRGOCENTER - Koper, Nabrežje Jugoslovanske mornarice 2, do 31. marca 1961

POGREB KAPETANA DOLGE PLOVBE

ANTEJA PEZLJA

svetnika podjetja

KI JE UMRL DNE 27. I. 1961 V NEW YORKU, BO V SOBOTO, DNE 4. MARCA 1961 OB 16.30 OD AVTOBUSNE POSTAJE URINJ NA POKOPALIŠČE KOSTRENA 2.

SPLOŠNA PLOVBA
PIRAN

Razpis

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper

RAZPISUJE

mesto upravnika gostišča »Taverna« v Kopru. Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

biti mora visokokvalificiran gostinski delavec z najmanj 10 leti prakse na vodilnih mestih gostinske stroke.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitev dostavite v 10 dneh od dneva objave razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

SAP TURIST Koper

preko Turističnih društev, sindikatov organizira naslednja potovanja:

April:
6-dnevni izlet v severno Italijo in na Azurno obalo (Francija) Nice—Cannes—Monte Carlo.

Maj:
6-dnevni izlet v Rim—Neapelj—Pompei—Capri ob prvomajskih praznikih;
7-dnevni izlet v Pariz ob istih praznikih;
8-dnevni izlet v London na Mednarodno razstavo zdravstva;
10-dnevni izlet v Carigrad in Sofijo.

Julij:
10-dnevni izlet v Solun in Atene;
10-dnevni izlet v Carigrad in Sofijo.

Naši poslovalnici v Kopru, telef. 298, in Piranu, telef. 5112, dajeta interesentom vsa potrebna pojasnila glede prijav.

Udeležencem naših izletov dajemo turistična posojila.

Kino

KOPER: 3., 4. in 5. marca ameriški cinemascope film GIGI, 6. in 7. marca sovjetski barvni film NASREDINOVE SPLETKE, 8. in 9. marca sovjetski barvni film NEBO KLIČE.

IZOLA: 3. marca francoski film ČRNI DOSIJE, 4. in 5. marca nemški film PRFOKS, 6. in 7. marca sovjetski barvni film NEBO KLIČE, 8. in 9. marca jugoslovanski cinemascope film LJUBEZEN IN MODA.

PIRAN: 3. marca ameriški barvni cinemascope film DNEVNIK ANE FRANK, 4. in 5. marca ameriško-japonski barvni cinemascope film SMRT NA PACIFIKU, 4. marca ob 16., 18. in 20.15 italijanski barvni film FORTUNELA, 6. marca ameriški barvni cinemascope film MISTER ROBERTS, 7. marca jugoslovanski film RAZPOKA RAJA, 8. marca ameriški barvni cinemascope film HELENA TROJANSKA, 9. marca sovjetski barvni film FOMA GORDJEJEV.

PORTOROŽ: 3. marca ameriško-japonski barvni cinemascope film SMRT NA PACIFIKU, 4. marca ameriški barvni cinemascope film DNEVNIK ANE FRANK, 5. marca ameriški barvni cinemascope film MISTER ROBERTS, 6. marca ameriški barvni cinemascope film DNEVNIK ANE FRANK, 7. marca ameriški barvni cinemascope film HELENA TROJANSKA, 8. marca sovjetski barvni film FOMA GORDJEJEV, 9. marca ameriški barvni vistavision film TRIJE HRABRI.

SEŽANA: 3. marca francoski film SLABE ŽENE, 4. in 5. marca ameriški film MISTER ROBERTS, 7. in 8. marca angleški film PRIPOVEDKE V DVEH MESTIH, 9. marca ruski film ŠPIJON.

POSTOJNA: 3. marca češki barvni film LABAKAN, 4. in 5. marca ameriški barvni vistavision film PRINC IN IGRALKA, 7. in 8. marca jugoslovanski film DOBRI STARI PIANINO, 9. marca italijanski barvni film POLIKARP.

PIVKA: 4. in 5. marca ameriški barvni film JAHALI SO NA ZAPAD, 8. marca jugoslovansko-francoski film KO PRIDE LJUBEZEN.

PRESTRANEK: 5. marca nemški film LISI, 8. marca ameriški barvni film JAHALI SO NA ZAPAD.

OGLAS

Šolski odbor Gimnazije Jurija Vege v Idriji bo ob 20-letnici vstaje odkril v avli šolske stavbe spominsko ploščo dijakom oziroma učencem, ki so kdaj koli obiskovali šolo v tej stavbi (bodisi staro realko ali druge šole med italijansko okupacijo) in so padli v času narodnoosvobodilne borbe. Ploščo z imenskimi podatki vseh v NOB padlih ali v taboriščih umrlih dijakov bomo odkrili letos, 27. aprila.

Da bo seznam popoln, prosimo vsakogar, ki o umrlih kaj ve, da sporoči ravnateljstvu gimnazije. Potrebovali bi vsaj nekatere od naslednjih podatkov:

— ime in priimek,
— rojstni datum,
— rojstni kraj,
— kje je padel ali umrl,
— kdaj je padel oziroma umrl.

Svojce in borce prosimo, da nam s podatki pomagajo.

ŠOLSKI ODBOR GIMNAZIJE

Tovarna »STOL« Kamnik sprejme kuharico za sezonsko delo v Počitniškem domu v Piranu. Plača po dogovoru. Samsko stanovanje v domu.

ZAHVALA

Ob svoji 50. obletnici rojstva sem prejela številne čestitke in darila od posameznikov in od raznih organizacij. Ob tej priložnosti se za vse iskrene in res prisrčne čestitke ter za vsa prejeta darila najtopleje zahvaljujem.

Za vso pozornost, ki so mi jo izkazali Občinski ljudski odbor Postojna, Občinski odbor SZDL Postojna, Občinski komite ZK Postojna, Občinski odbor ZB Postojna, Okrajni odbor društva žena Koper in Društvo žena Postojna, prav iskrena hvala.

Najlepša hvala vsem številnim sodelavcem iz časa NOB, ki so me ob tem jubileju obiskali in obdarili.

Vsem najlepša hvala!

Marija Mislej-Soča
Postojna

Veselo presenečenje

DPD Svoboda v Postojni je v ponedeljek priredila po nekaj letih svoj prvi glasbeno-literarni večer. V eno in pol urnem programu so domači izvajalci prikazali poslušalcem narodno in umetno pesem skozi stoletja ter nekaj recitacij. Razen pevskega okteta je nastopil tudi pevski zbor, ki je pred dvema letoma povsem prenehal s svojim delovanjem. Zato so vsi Postojnčani s toliko večjim veseljem pozdravili njegovo oživitev in obnovitev podobnih kulturnih prireditev, saj je iz sicer objektivnih razlogov bilo zadnje čase v tem pogledu v Postojni precejšnje zatišje.

Uspela razstava mladih gostincev

Gostinsik šolski center v Kopru je minuli petek proslavil lep delovni uspeh. Prvi letnik je z uspehom zaključilo 33 mladih gostincev, ki so ob začetku še enoletnega pouka pripravili tudi kulinarično razstavo v hotelu Galeb.

V nedeljo bo Gostinski šolski center v Kopru sprejel nove slušatelje v prvi letnik; prijavljenih je že 42. To kaže, da mladi ljudje že raje izberejo zaposlitev v gostinstvu, kot so pred leti. Sedanje šolanje bodočih gostincev pa je na osnovi novega učnega načrta bolj zahtevno, saj tudi delo v gostinski stroki terja strokovno bolj izkušene ljudi.

Napoved vremena

OD 3. DO 10. MARCA 1961

Medtem ko se nad severno in srednjo Evropo še vedno zadržuje področje visokega zračnega pritiska, je zajel Veliko Britanijo in Francijo vlažni zrak z Atlantika, ki povzroča dež. V naših krajih bo še vedno lepo in suho vreme. Proti koncu naslednjega tedna moremo pričakovati občutnejši padec temperatur zaradi prodora hladnega zraka z vzhoda. Temperature se bodo gibale okoli 0 stopinj Celzija.

Razpis

Upravni odbor Ljudske knjižnice v Izoli razpisuje prosto delovno mesto:

KNJIŽNIČARSKEGA MANIPULANTA

Pogoji: ustrezna izobrazba ali večja praksa. Prošnje vložite na UP do 31. marca 1961. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

BERITE IN ŠIRITE »SLOVENSKI JADRAN«

Tovarna motornih vozil TOMOS obvešča vse cenjene odjemalce, da je 1. marca odprla v Kopru, Nazorjev trg 5

lastno industrijsko prodajalno

Poslužujte se uslug in informacij TOMOSOVE prodajalne v Kopru, ki je bogato založena s finalnimi izdelki in rezervnimi deli!

NK Rudar iz Labina zmagovalec

NK Izola : NK Rudar 0:1 (0:0)

Pred sodnikom Jekom iz Pirana sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

NK Izola: Lesjak, Babič, Novak, Bera, Jerković, Sosič, Kovačič I, (Lukin), Milosavljevič, Radovič, Markezan, Kovačič II.

NK Rudar: Rajković, Persić, Tenčić, Rebac, Zahtila, Čekada, Ungaro, Jocić, Miletić, Sumberac I, Sumberac II.

Strelec: Sumberac I v 20. minuti II. polčasa.

Pred tekmo ni nihče pričakoval, da bi utegnila premagati Izola svojega nevarnega nasprotnika. Domači so takoj planili v napad, vendar so bili vsi poskusi, da bi ogrozili nasprotnikovo mrežo, zaman. Po igri Izolčanov je bilo očitno, da ne igrajo za zmago, marveč hočejo doseči vsaj častni gol. Ker jim to ni uspelo, so nogometaši NK Rudarja zaključili tekmovanje z nadvse nenavadnim količnikom golov; v šestih tekmah so dosegli 34 golov, prejeli pa niso niti enega samega.

Goste je ozko igrišče dokaj utesnjevalo in niso mogli razviti svoje hitre in učinkovite igre, zaradi tega so se omejevali le na posamezne prodore. Domačini so se prilagodili njihovi igri in odgovarjali z istim orožjem. Igra je izgubila mnogo na svoji zanimivosti in se je razvijala večji del le na središču igrišča, redki prodori pa so se ustavljali pred kazenskim prostorom ali v vratarjevih rokah. Gostje so prekašali domače igralce v tehniki, brzini in štartu, toda od tega niso imeli nobene praktične koristi. Edini gol tekme je padel na dokaj nenavaden način. Ostro streljano žogo je Lesjak nespretno odbil na nogo Sumbercu I., ki jo je z močnim strelom usmeril v desni gornji kot. Po tem golu so gostje krenili v napad, ki pa sta jih zaustavila odlični Jerković in Bera.

Če hočemo razčleniti igro obeh moštev, lahko trdimo, da se je Izola dobro branila in da ji je tekma s Triglavom iz Ljubljane med tednom, ko je izgubila z minimalno razliko 1:0, zelo koristila. Slabši del moštva je bil napad. Zmagovalec turnirja NK Rudar iz Labina ni pokazal vse svoje vrednosti, verjetno ga je pri tem oviralo tesno igrišče, sicer je pa zlito in sila borbeno moštvo.

Po končani tekmi je predal predstavnik nogometne podzveze Koper zmagovalcem prehodni pokal, drugoplasirani ekipi NK Izoli pa reliefno plaketo.

Pred tekmo je bila na igrišču skromna slovesnost. Sodnik Jenko se je namreč s to tekmo poslovil od aktivnega sojenja. Od njega so se poslovili NK Izola, NK Tomos in koprska nogometna podzveza. Ob tej priložnosti so

Minulo nedeljo je na izolskem stadionu sodil poslovilno tekmo znani nogometni sodnik Jenko. Nogometaši so se od njega poslovili s šopkom cvetja in najboljšimi željami

mu izročili tudi praktična darila. Postavili smo mu nekaj vprašanj, na katera nam je rade volje odgovoril:

Kdaj ste začeli svojo sodniško kariero? Leta 1935.

Koliko tekem ste do sedaj sodili? Tega bi vam natanko ne vedel povedati, toda dejal bi, da sem jih sodil okoli 700, če štejem sem še razne sindikalne tekme.

Na katero tekmo imate najlepše spomine? To je bila tekma Šibenik : Hajduk v Šibeniku pred vojno. Na tej tekmi se je posebno odlikoval pokojni reprezentant Kacijan.

Kaj bi kot izkušen sodnik svetoval mlajšim? Naj se bore za kvaliteto.

Sistem napredovanja sodnikov? Po mojem mnenju je to bolna točka naše sodniške organizacije. Zakaj neki bi moral sodnik zaradi starosti prenehati soditi, če je kvaliteten in tudi kondicijsko sposoben. Mlajši sodniki se morajo vse preveč dolgo prebijati preko raznih stažev, dokler ne pridejo do zveznega merila. Po mojem je to nepravilno! Mlad in kvaliteten sodnik mora na vsak način biti deležen zaupanja, da sodi tudi težjo tekmo, le tako bo lahko napredoval.

Ob tej priložnosti lahko rečemo, da je tov. Jenko dostojno odžvižga svojo zadnjo tekmo.

V predtekmi so mladinci NK Tomos odpravili mladince NK Izole z rezultatom 1:0 (0:0).

Zmagovalno nogometno moštvo »Rudar« iz Labina v Istri

NK IZOLA	NK IZOLA	2:4	NK IZOLA	1:0
NK SAVUDRIJA		8:0		2:0
NK BUJE	NK TOMOS	3:0	NK RUDAR	6:0
NK TOMOS		1:3		1:0
NK TABOR	NK TABOR	3:0	NK RUDAR	7:0
NK PAZIN		0:3*		6:0
NK SIDRO	NK RUDAR	7:0		
NK RUDAR		7:0		

* Z BOLJŠIM IZVAJANJEM ENAJSTMETROVK SE JE PLASIRAL NK TABOR ...

IZREDNA AKTIVNOST STRELSKIH DRUŽIN V OBČINI POSTOJNA

Množična tekmovanja na tekočem traku

»ZLATO PUŠČICO« JE OSVOJIL inž. AMER KRIVEC

Vsakoletno zimsko športno mrtvilo na Postojnskem so letos popestrila tri izredno množična strelska tekmovanja, ki jh je priredila in vodila Občinska strelska zveza v Postojni. Občinskemu prvenstvu, ki je bilo 18. in 19. januarja, so sledila pettedenska tekmovanja v občinski strelski ligi, v soboto in nedeljo pa so najboljši strelci s tega področja znova naperili cevi na tarče za tradicionalno prvenstvo za »Zlato puščico«.

SD »BORAC« V OSPREDJU

Dvodnevnega občinskega prvenstva na strelišču za zračno puško za Domom JLA v Postojni so se 18. in 19. januarja udeležile ekipe devetih strelskih družin. Med posameznimi je s 372 od 400 možnih krogov zmagal Andrej Mikoletič (SD Center) pred ing. Amerjem Krivcem (SD Gozdar) s 369 krogi, slede pa Martanoši (SD Borac) 358, Božič (SD Gozdarski center) 356, Simšič (SD Planina) 355 krogov itd.

Štetje krogov za ekipe je dalo naslednjo razvrstitev: SD Borac 1391, SD Center 1380, SD Hruševje 1325, SD Planina 1324, SD Gozdar 1317, SD Proleter 1316, SD Srednješolec 1270, SD Gozdarski center 1258 in SD Udarnik 1223 od 1600 možnih krogov.

Najboljše ekipe in posameznika tekmovanja so nagradili s praktičnimi nagradami in diplomami.

PRAKTIČNO UVELJAVLJANJE SMERNIC KONGRESA TELESNE KULTURE

Popularizaciji množičnega strelstva, ki se postopoma in gotovo prebija v ospredje športnega življenja na Postojnskem, je bila namenjena tudi zimska liga, ki je v času od 16. januarja do 20. februarja navrgla odlične propagandne in športne dosežke. Ceneno krajevno prvenstvo je pritegnilo na strelišče devet reprezentanc z več deset najboljšimi strelci, ki so se po številnih dvobojih tako razvrstile:

SD Borac	14 točk	6451 krogov
SD Center	12 točk	7058 krogov
SD Hruševje	12 točk	6107 krogov
SD Gozdar	10 točk	5042 krogov
SD Proleter	8 točk	6658 krogov
SD Udarnik	8 točk	5176 krogov
SD G. center	4 točke	4979 krogov
SD Planina	2 točki	2702 krogov
SD Srednj.	2 točki	2028 krogov

V ligi sta se med posamezniki znova odlikovala Mikoletič s 1097 in ing. Krivec s 1078 doseženimi od 1200 možnih krogov.

43 NAJBOLJŠIH V BORBI ZA »ZLATO PUŠČICO«

Nedvomno največji poudarek pa so dale strelske organizacije postojnske občine tudi letos tekmovanju za »Zlato puščico«, ki je bilo pod pokroviteljstvom trgovskega podjetja »Nanos« v soboto in nedeljo v Postojni. Nastopilo je 43 tekmovalcev iz vseh enajstih strelskih družin v občini, ki so dosegli na predhodnih izbirnih družinskih prvenstvih predpisano normo. Vsem tekmovalcem je bilo v času 50 minut na voljo 50 strelov iz »CZ« puške domače serijske izdelave. Vsi, ki so uspeli doseči 320 od 400 možnih krogov, so se plasirali za okrajno prvenstvo za »Zlato puščico«, ki bo 19. marca v Izoli.

Dvodnevno tekmovanje, obeleženo s številnimi nadpovprečnimi rezultati, je tudi tokrat poteklo v znamenju ogorčenega dvoboja med Mikoletičem in ing. Krivcem. S krogom prednosti je zmagal slednji in si tako priboril »Zlato puščico«, ki so jo letos podelili v postojnski občini prvič.

Razvrstitev strelcev v tekmovanju je naslednja: 1. Ing. Amer Krivec (SD Gozdar) 372, 2. Andrej Mikoletič (SD Center) 371, 3. Martanoši (SD Borac) 363, 4. Djušić (SD Borec) 359, 5. Debevec (SD Center) 354, 6. Pavkovič (SD Proleter) 352, 7. Požar (SD Gozdar) 350, 8. Škerjanc (SD Hruševje) 349, 9. Dolenc (SD Planina) 343 in 10. Škerjanc R. (SD Hruševje) 342 krogov.

Vredno je omeniti tudi solidna rezultata pionirjev Andreja Bratuša in Jožeta Rakoše (oba SD Center), ki sta se s 315 odnosno 293 krogi uvrstila pred mnoge starejše in bolj izkušene strelce.

PRIZNANJE ORGANIZATORJEM

Organizacija vseh navedenih strelskih tekmovanj v Postojni, ki je bila v rokah požrtvovalnega strelskega vodstva pod predsedstvom Ernesta Šava, je potekala brezhibno. Zato lahko pričakujemo, da bodo omenjeni strelski delavci enako vestno organizirali že prihdonji mesec republiško pionirsko strelsko prvenstvo z zračno puško, ki jim ga je poverila Strelska zveza Slovenije.

A. Miklavčič

CENTER IN MIKOLETIČ NAJBOLJŠA

Pretekli teden je bilo v Postojni občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško. Med seboj se je pomerilo devet najboljših strelskih družin. V ekipni razvrstitvi je dosegel prvo mesto postojnski Borac s 1391 krogi od 1600 mogočih, drugo mesto Center (Postojna) s 1380 krogi in Hruševje s 1326 krogi. Med posamezniki je bil najuspešnejši Mikoletič, ki je od 400 možnih krogov dosegel 372. Prvenstvo je pokazalo viden napredek nekaterih strelskih družin izven Postojne.

I. V.

Uspela javna radijska oddaja v Sežani

Gotovo ni pretirana trditev, da se v Sežani še ni zbralo v zaprtem prostoru toliko ljudi, kot preteklo soboto v veliki in lepi telovadnici Partizana. Okrog tisoč jih je prišlo iz Sežane ter iz bližnjih in daljnih vasi.

»Vse o vašem kraju v zadnjih dvajsetih letih« je bil naslov tekmovanja, v katerem so se pomerile tričlanske ekipe iz Telekomunikacij, Tovarne pletenin, uslužbencev Občinskega ljudskega odbora in železničarjev iz Divače. Najbolj se je odrezala ekipa Tovarne pletenin, ki je dobila 29 točk. Nagrado 15.000 dinarjev je sklenila podariti kongoškim otrokom. Nastopili so še: mladinski pevski zbor osnovne šole Sežana pod vodstvom Majde Hauptmanove, mešani pevski zbor sežanske Svobode pod vodstvom Ivana Kjudra, moški oktet PD »Venček« iz Dutovelj pod vodstvom Milivoja Širce, mladi tamburaški zbor iz Senožeč, ki ga vodi Franc Kavčič, recitatorki Karla Otoničar in Nada Macarol, mladi pianist, gojenec Nižje glasbene šole Egon Vatovec, harmonikar Zoro Švagelj iz Štanjela in pionir Branimir Mimica iz Sežane. V intervjujih so sodelovali: Avgust Tavčar, sekretar Občinskega odbora SZDL, Jože Rener, štipendist-študent ekonomije, Vasja Ocvirk, pisatelj, Jože Bračun, predsednik sindikalne podružnice v podjetju »Aluminij« Komen in Vladimir Mahnič, podpredsednik Občinskega ljudskega odbora. V intervalih je igral radijski orkester Boruta Lesjaka iz Ljubljane. Pester sestav sodelujočih je v sto minutah pričaral pravi mozaik dogodkov iz ljudske revolucije, odlomke iz neumorne borbe za gospodarski vzpon nekdaj zaostalega Krasa in utrip kulturnega in prosvetnega življenja, ki spremlja te vedre in zdrave ljudi na poti v lepše življenje.

-er

POSTOJNSKI PIONIRJI SO TEKMOVALI

Pretekli teden sta osnovna šola v Postojni in komisija za smučanje pri okrajni zvezi za telesno vzgojo priredili pionirsko smučarsko prvenstvo v slalomu. Tekmovalci so bili razvrščeni v dve kategoriji — v začetnike in starejše smučarje. Na približno 200 m dolgi progi z 12 vratci, ki so jo starejši pionirji presmučali dvakrat, so pokazali nekateri solidno tehnično znanje in iznajdljivost, medtem ko je bilo pri mlajših moč opaziti predvsem pogum in borbenost. Tekmovalo je 9 starejših in 32 mlajših tekmovalcev. Tehnični rezultati so naslednji.

Starejši pionirji: 1. Ogrizek (8. r.) 38,2", 2. Puc (6. r.) 42,0", 3. Negovanović (7. r.) 42,4".

Mlajši pionirji: 1. Filač ((5. r.) 16 6", 2. Posega (6. r.) 19,00", 3. Cibic (4. r.) 19,2".

Po trije najbolje plasirani tekmovalci na tem tekmovanju so prejeli diplome, ki jim jih je izročila komisija za smučanje.

-c

REŠEN PROBLEM ZADRUŽNIH VOZIL

Nekatere kmetijske zadruge imajo lastne tovorne avtomobile. Tako jih ima KZ Bertoki sedem in KZ Koper štiri z nosilnostjo po 5 ton. Ti tovornjaki pa so polno izkoriščeni samo v času odkupov, to je od maja do oktobra, v drugih mesecih pa stojijo. Tako gospodarjenje povzroča zadrugam veliko gospodarsko škodo in zato je ObLO Koper dovolil zadrugam v Kopru, Bertokih in Šmarjah, da lahko s svojim voznim parkom delajo v mesecih, ko ni odkupov, usluge s prevozi blaga tretjim osebam. Zadruge so pred časom sicer ponudile svoje tovornjake prevoznim podjetjem, vendar so bile njihove ponudbe odklonjene. Sedaj bo potrebno še rešiti vprašanje cen, da bodo prevozi rentabilni in lojalno konkurenčni.

KORISTNO PREDAVANJE ZA GOSTINCE

Uprava gostinskega podjetja »Jadran« v Kozini je organizirala za svoj kolektiv strokovno predavanje o vinu in kletarstvu. Osebje se je seznanilo s poznavanjem domačih vin, njih kvaliteto ter s postopkom ohranjevanja vin pred pokvarjenjem. Hkrati pa so bila dana uslužbencem navodila za praktično izvajanje pravil sodobnega kletarstva ter za pravilno ureditev in vzdrževanje vinske posode in kleti. Za predavatelja je uprava »Jadrana« naprosila strokovnjakinjo iz podjetja »Vino« iz Kopra.

PRIPRAVE NA LETOŠNJE PRAZNOVANJE DNEVA MLADOSTI

Zvezna štafeta skozi Koper

Ljubljana, 27. febr. — Na prvem posvetovanju o pripravah na letošnje praznovanje Dneva mladosti, ki ga je sklical republiški odbor za proslavo Dneva mladosti, je bilo poudarjeno, da so bile lanske prireditve zelo uspešne. Marsikatere nove oblike pa so pokazale, da se z večjo prizadevnostjo dajo tudi vsebinsko izboljšati te številne prireditve.

Letošnje praznovanje Dneva mladosti časovno ne bo omejeno, tako da bodo že v prvih pomladanskih mesecih širom po Sloveniji številne prireditve. Ker bo letošnje praznovanje Dneva mladosti vezano tudi s prireditvami ob 20-letnici naše revolucije, bodo morali biti programi deloma vsklajeni.

Kakor vsako leto, bo ob Dnevu mladosti prirejena tudi štafeta mladosti. Zvezna štafeta mladosti, ki bo tekla po Sloveniji, bo dolga 568 kilometrov. Slovenski mladinci bodo prevzeli štafetno palico v Črnomlju od hrvatskih mladincev. Nadaljnja pot zvezne štafete pa je: Novo mesto, Krško, Senovo, Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Ptuj, Maribor, Dravograd, Slovenj Gradec, Velenje, Kamnik, Ljubljana, Postojna in Koper, na mostu na Dragonji pa bodo štafetno palico spet predali hrvatskim mladincem.

Razen zvezne bodo še tri republiške štafete mladosti, in sicer: Rog, Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče, Turjak, Škofljica, Ljubljana; dalje Lendava, Murska Sobota, Radgona, Cmurek, Šentilj, Maribor, Slov. Konjice, Celje, Zidani most, Trbovlje, Čebinovo, Vače, Litija, Ljubljana, in tretja Trnovski gozd, Nova Gorica, Tolmin, Kobarid, Bovec, Vršič, Kranjska gora, Jesenice, Kranj, Ljubljana. Osrednja proslava ob predaji zvezne štafetne palice bo v Ljubljani.

Seveda pa bo razen zvezne in republiških štafet po vsej Sloveniji še več lokalnih štafet, zlasti iz krajev, znanih iz NOB. Prav pri teh lokalnih, manjših štafetah pa bo moč pripraviti tudi več prireditev.

Seveda so za sedaj izdelani komaj okvirni predlogi za letošnje praznovanje Dneva mladosti. Zakaj ne le okrajni, temveč tudi občinski pripravljalni odbori za proslavo Dneva mladosti bodo morali v prihodnjih tednih kar temeljito izdelati podrobne načrte.

Okno v svet — ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

Čeprav leži Komen sredi Krasa, za katerega trdijo, da na njem ni vode, pa ima vendarle svoje jezero; kaže ga naša slika. Po njem so komenski lovci imenovali tudi svojo družino, zato se nikar ne čudite, če boste slišali zanjo in pri tem pomislili, od kod vendar jezero sredi Krasa, ki sicer ne drži nobene vode, čeprav je gotovo veliko pretaka v svojih nedrih

SLOVENSKI Jadran

3. marec 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — ST. 10

Identifikacija novorojenčkov

Marsikakšna družinska tragedija je že nastala, ker so materi v porodnišnici zamenjali otroka. Kljub vsem sodobnim načinom identifikacije se to še vedno dogaja. V zagrebški porodnišnici pa so prišli na zanimivo zamisel: vsakemu novorojenčku takoj po rojstvu odtisnejo njegovo stopalo. Na ta način so lahko pred nedavnim odkrili tudi zločin mlade matere, ki je zavrgla svojega otroka. Odnesla ga je na podstrešje neke hiše v središču mesta, kjer je otrok izhiral in umrl. Zločin so odkrili v slabih 24 urah. Pričakujejo, da bodo takšen način identifikacije novorojenčkov osvojile tudi druge porodnišnice.

Prvič je bilo letos v seriji podobnih prireditev po vsej Jugoslaviji tudi pri nas takšno mladinsko pustovanje pod naslovom »Koper — najbolj veselo mesto«. Trajalo je pet dni in mladina je v tem času prikazala vrsto raznih šaljivih nastopov in drugih prireditev. Na sliki: kozlovska sodba pred staro pretorsko palačo v središču mesta minulo nedeljo dopoldne. Prireditve so bile zaključene v torek zvečer

Japonske ribiške ladje za lov na visokem morju so spet začele dovažati naši ribji industriji dragoceno surovino — tunino. Na sliki je takšna ribiška ladja te dni v koprskem tovornem pristanišču, ko razklada pripeljani tovor. Posamezni primerki rib tehtajo tudi do 200 kg

RAKETNA POŠTA

Že z letošnjim letom nameravajo pošiljati francoske pošte pisma z raketami. Prva raketna poštna linija bo: Pariz—Marseille in naprej od Marseilla do Bastiglie na Korziki. Raketo bodo seveda upravljali z zemlje. Za to dolgo pot bo raketa porabila samo nekaj minut.

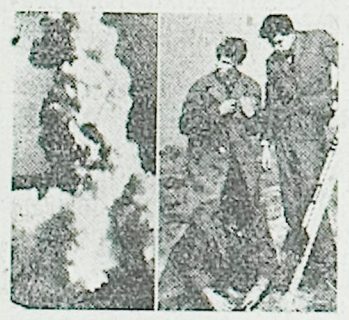

Ukvarjanje z raketami je postalo že nekaj vsakdanjega tudi med mladino. Na sliki so trije gimnazijci iz Perpignana v Franciji, ki so po dolgem in napornem delu skrivaj izdelali precej veliko raketo in jo srečno poslali s hitrostjo osem sto km/h kar tri kilometre visoko. Dim pri eksploziji ob izstrelitvi rakete je prekril skoraj vso mestno periferijo

— To pa je naša nova računovodkinja . . .

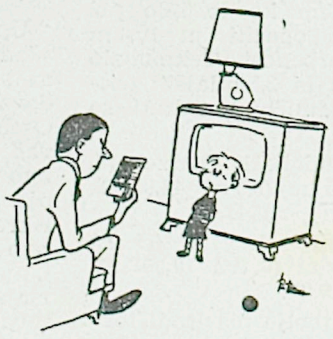

— Nikar se ne jezi, oče! Zdi se mi, da nisem prav urezan za šolo . . .

Skrivnostna mladostnost

Hočete ostati čimdlje mladi in pozabiti na tegobe vsakdanjega življenja? Nič lažjega. Kupite si gugalni stol in se zibljite eno uro na dan z na pol priprtimi očmi. To ni šala, marveč povsem resen nasvet nekega angleškega zdravnika. Bistvo je v tem, da se človek v gugalniku hočeš nočeš spomni na svoje detinstvo, kar pomirjujoče vpliva na njegovo duševno razpoloženje. In ne samo to, zibanje se ugodno odraža tudi na telesnem stanju in počutju.

PŠENICA REKORDER

Po dolgoletnih poskusih je uspelo v nekem moskovskem laboratoriju vzgojiti pšenico, ki ima 250 zrn. Tudi kvaliteta pšenice ni slaba.

SANTA MARIA — PAŠA ZA RADOVEDNEŽE

Ko se je pred nedavnim vrnila v matično pristanišče portugalska ladja Santa Maria, na kateri je dvignil vstajo kapetan Galvao, jo je pričakalo nekaj tisoč radovednih ljudi. Lastniki so se zaradi tega odločili, da si jo bo lahko za primerno vstopnino ogledal vsakdo. Obiskovalci si bodo lahko ogledali mesto na kapitanskem mostu, »kjer se je zarila ena krogla« in še nekatere na moč »zanimive stvari«. O vzrokih vstaje, zaradi katere bo ladjo marsikdo obiskal, bodo vodiči seveda previdno molčali.

KRALJEVSKE POKOJNINE

V Franciji še vedno podeljujejo pokojnine, ki so jih namenili francoski kralji svojim plemičem in njihovim nasledniko m. Vsi nasledniki plemiča D'Assa dobivajo pokojnino, ki jo je določil Ludvik XV. za »neustrašnost pred sovražnikom«. Vsako leto dobivajo nasledniki Yva de la Bousier-Chambor po 60 frankov pokojnine, ker je prestolonaslednik po neprevidnosti obstrelil na lovu enega izmed prednikov njihove družine.

PRAKTIČNA POMOČ V SPODNJEM DOMU

V britanskem Spodnjem domu so prišle pred nedavnim do polne veljave ženeposlanci. Neko zasedanje se je zavleklo pozno v noč in kuhinjsko osebje se je že zdavnaj odpravilo domov. Tedaj so si ženski člani Spodnjega doma zavihali rokave, kuhali za poslance kavo in čaj in pomivali posodo.

RAZUMEL JE

»Ali nisi bil sinoči na obisku pri tisti čudoviti blondinki?«

»Da, bil sem.«

»Kako, da si se potem vrnil domov tako kmalu?«

»Sedela sva zraven kamina in kramljala. Nenadoma pa je ona stegnila roko in ugasnila luč. Jaz sem ta namig dobro razumel in seveda takoj odšel.«

V kraju Giulino di Mezzegra v severni Italiji, kjer sta bila 28. aprila 1945 ustreljena Benito Mussolini in njegova ljubica Klara Petacci, so slednji postavili lep spomenik. Ob odkritju je bilo prisotnih več znanih ljudi, med njimi mestni župan Galli in karabinjerski brigadir. Značilen za mestno vzdušje in za aktivnost fašistov na tem področju je tudi napis desno zadaj, ki kliče po Duceju

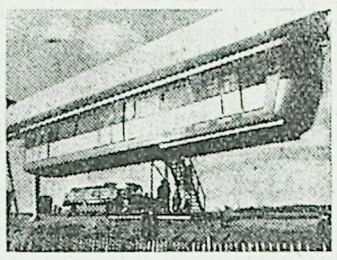

V Franciji so te dni v mestu Chateauneuf-sur-Loire dali v promet nova vozila: lepe pulmane, pripete in viseče na posebni drsni konstrukciji, kakor kaže zgornja (vozilo) in spodna slika (tračnice na posebnem viaduktu). Vozilo doseže hitrost do 120 km/h

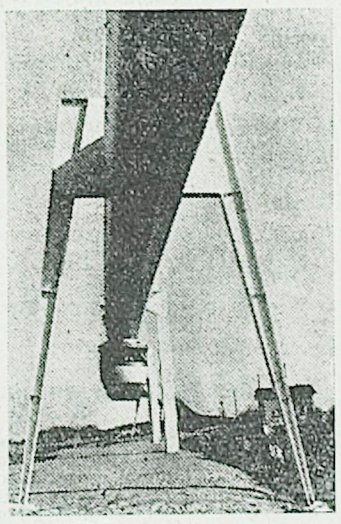

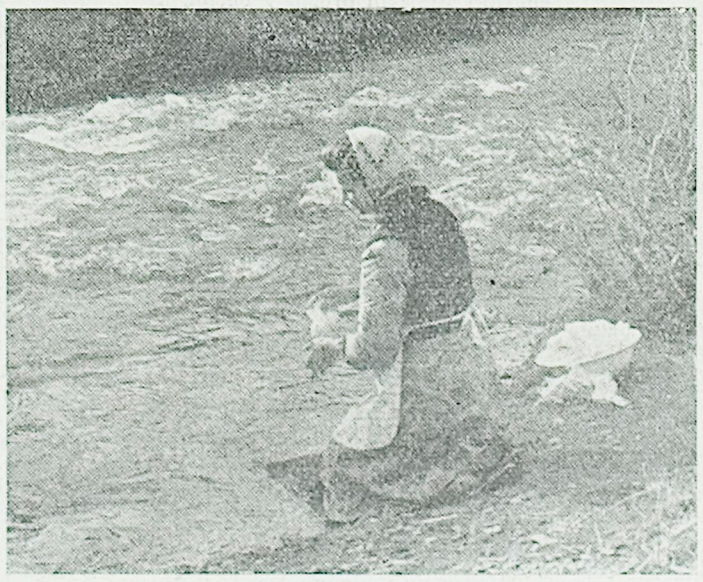

Te dni je naš fotoreporter posnel to sliko ob reki Rižani. Tovarišico Marijo je objektiv zalotil v trenutku, ko je v mrzli tekoči vodi s pordelimi rokami prala perilo svoje družine. Na tem prostoru se poleti in pozimi zbirajo rižanske gospodinje in med pranjem ugibajo, kdaj jim bo uspelo tudi v Rižani urediti skromno pralnico. »In če bi vsak avtomobilist, ki mimo nas zdrvi po tej lepi mednarodni cesti, prispeval le en dinar, bi v letu dni zbrali dovolj denarja, da bi si tudi mi uredili pralnico, kakršno si želimo,« je smeje dejala starejša domačinka, ki že pet desetletij pere v Rižani

8

STENDHAL:

VANINA VANINI

Trenutek nato je vzel minister iz bonboniere čokoladni bonbon, vendar mu ga je Vanina vzela in smehljaje se rekla:

»Bodite previdni, pri vas je vendar vse zastrupljeno, ker se vas hočejo na vsak način znebiti. Kakor vidite, sem za svojega bodočega strica dosegla pomilovanje, da ne bi v Savellijevo hišo prišla povsem praznih rok.«

Monsignor Catanza je bil na moč osupel; zahvalil se je svoji bodoči nečakinji in dejal, da je zdaj že trdno prepričan, da mu bo uspelo rešiti Missirillija.

»Najin posel je končan!« je kliknila Vanina. »In kot dokaz — nagrada!« Planila mu je v naročje in ga vroče poljubila.

Minister se takšne nagrade ni branil.

»Morate vedeti, draga Vanina, da mi je prelivanje krvi odvratno. Pravzaprav sem še zelo mlad, čeravno se zdim morda star in bržčas bom še doživel tisti čas, ko se bodo ljudje maščevali zaradi krvi, ki se danes preliva.«

Ura je odbila dve, ko je monsignor Catanzara pospremil Vanino prav do vrtnih vrat.

Ko se je naslednjega dne minister pojavil pred papežem, je bil malce vznemirjen zaradi predloga, ki mu ga je nameraval priporočiti, vendar mu je sveti oče dejal:

»Rad bi vas prosil za neko uslugo. Med temi karbonarji iz Forlija je tudi eden, ki ni bil pomiloščen; misel nanj mi ne da spati; tega človeka moramo rešiti.«

Videč, da se je papež že trdno odločil, je precej časa ugovarjal, naposled pa le popustil in napisal, motu proprio (po lastnem preudarku), odlok, ki ga je papež — mimo svoje navade — podpisal.

Vanina je bila uverjena, da bodo njenega ljubimca pomilostili, vendar se je bala, da ga bodo skušali na zavraten način zastrupiti. Missirilliju je dal že prejšnji večer prečastiti Cari, njegov spovednik, mornarski prepečenec in ga pri tem opomnil, naj ne okusi hrane, ki mu jo daje država.

Vanina je kasneje zvedela, da bodo karbonarje iz Forlija premestili v ječo San Leo; na vsak način je hotela videti Missirillija, ko bo šel skozi Citta-Castellana; v mesto je pripotovala štiriindvajset ur pred kaznjenci, tod je našla častitega Carija, ki je bil tu že nekaj dni. Od ječarja mu je uspelo dobiti dovoljenje, da bo šel Missirilli lahko ponoči v jetniško kapelo. Dosegel je še več, če bo Missirilli pristal, da mu vklenejo roke in noge v verige, se bo ječar umaknil k vratom, od koder ga bo lahko motril, od koder pa ne bo mogel slišati, kaj bo govoril.

Naposled je prišel dan, ki je moral odločiti Vaninino usodo. Že zjutraj se je zaprla v jetniško kapelo. Kdo neki bi mogel slutiti misli, ki so jo preko vsega dolgega dne pretresale? Ali jo Missirilli ljubi dovolj močno, da bi ji mogel oprostiti? Res da je izdala njegovo vento, vendar mu je rešila življenje. Ko je jel zmagovati razum v njeni izmučeni duši, je Vanina upala, da bo Missirilli pristal, da zapusti z njo Italijo: če je že pogrešila, tedaj je napravila to iz prevelike ljubezni. Kmalu potem, ko je odbila ura štiri, je začula po tlaku topotanje karabinjerskega konja. Zdelo se je, kakor da vsak topot kopit odmeva v njenem srcu. Razbrala je škripanje vozička, na katerem so peljali kaznjence. Voziček se je ustavil na majhnem trgu pred kaznilnico; videla je, kako sta dva karabinjerja dvignila Missirillija in mu pomagala iz vozička. Bil je tako vklenjen, da se sam ni mogel niti premakniti. Da je le živ, je pomislila Vanina s solzami v očeh; niso ga še zastrupili. Večer je bil strašen; oltarska svetilka je bila obešena visoko pod stropom in je sama samcata osvetljevala tegobno temo. Vaninine oči so begale po grobnicah velikašev iz Srednjega veka, ki so umrli v bližnji temnici. V izrazu njihovih kipov je bilo nekaj grozljivega.

Vsi šumi so že davnaj umolknili; Vanino so jele obhajati črne misli. Kmalu potem, ko je odbilo polnoči, se ji je zazdelo, da sliši slaboten šum, kakor da bi nekje letel netopir. Hotela je napraviti nekaj korakov, ko se je na pol onesveščena zgrudila na klečalnik. Skoraj v istem hipu sta prišli k njej dve prikazni. Bila sta ječar in Missirilli, ves ovit v verige, da se je zdel kakor otrok v povojih. Ječar je odprl svetilko in jo postavil na klečalnik poleg Vanine, da bi lahko kaznjenca čim bolje motril. Brž ko se je ječar umaknil, je Vanina padla Missirillju okoli vratu. Ko ga je prižemala na svoje grudi, ni čutila drugega kot njegove hladne in šiljaste okove. Kdo ga je tako okoval? je pomislila. Nikakršnega zadoščenja ni čutila, ko ga je poljubljala. Za to bolečino je prišla druga, še bolj pekoča; za hip jo je spreletelo, da Missirilli vekaj je storila in da je zato tako hladen.

»Draga prijateljica,« je naposled rekel, »žal mi ljubezni, s katero ste me vzljubili; zaman iščem vrlino ki vas je mogla osvojiti. Vrniva se, vam pravim, h krščanskim občutjem, pozabimo na tisto, kar naju je privedlo na napačno pot; jaz vam ne morem pripadati. Skrivnostna nesreča, ki je spremljala moje načrte, izvira nemara iz izvirnega greha, v katerega sem bil zabredel. Četudi ne bi hotel poslušati tistega, kar ljudje šušljajo, sem se vendar večkrat vpraševal, zakaj me niso aretirali skupaj s prijatelji tiste usodne noči v Forliju? Zakaj v času propada nisem bil na svojem mestu? Zakaj je mogla izzvati moja odsotnost najtežja sumničenja? Imel sem drugo ljubezen in se nisem ves predal osvoboditvi Italije.«

Vanina je bila od strmenja vsa zbegana, ni mogla verjeti, da se je Missirilli tako spremenil. Čeravno ni dosti shujšal, se je vendar zdelo, da mu je trideset let. Brž kone je te nenavadne spremembe krivo slabo postopanje v ječi, si je mislila, in zahlipala.

»Ah,« je rekla, »ječarji so mi tolikanj obljubljali, da bodo z vami dobro ravnali!«

Bila je resnica, da so se na pragu smrti vsa verska načela, ki so se mogla združiti s težnjo po osvoboditvi Italije, prebudila v srcu mladega karbonarja. Vanini se je jelo počasi jasniti, da je čudna sprememba, ki jo opaža pri svojem dragem, duševna in da ni posledica telesnega trpinčenja. To je njeno bolečino, za katero je bila prepričana, da večja ne more biti, še povečalo.

Missirilli je molčal; Vanina pa je hlipala in zdelo se je, da se bo zdaj zdaj zadušila. Navsezadnje je rekel z izrazom, ki je pričal, da je bil tudi sam ganjen: